

Böjtöljön-e a református?

Február havában ránk köszönt a böjti időszak is. Nagyon sok református ember számára nagy kérdés, hogy mit kezdjen a böjttel. 4. oldal

Mit tegyünk, ha kialszik a fény?

Hálaadás, amire gyakran felhívja a figyelmet az igehirdető. A háládatlanság ősbűn. Az első emberpár bűnének talán ez volt a fő oka. 11. oldal

Ünnepi istentisztelet Igazfalván

A 120 éve felszentelt igazfalvi református templomban ünnepi istentiszteletet tartottak 2023. december 10-én. 14. oldal

AZ ÉLŐ IGE ÉVE
— 2024 —

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2024. FEBRUÁR • 35. évf. 3-4. szám • Ára 5 lej

Vedd és olvasd!

Szeretem a könyveket. A papír érintése és a lapozás azt a kedves gyermekkori emléket idézi fel bennem, amikor már tudtam vigyázni a lapokra, de olvasni még nem. Szeretem az új könyvek friss illatát és a régiéek dohos-ságát is. De a világ változik, és a papírra vetett szövegek folyamatosan veszítenek a népszerűségükből.

Egy könyv olvasásának megvan a varázslatos hangulata, jó bekuckózni ebbe a milióba. A rendszeres olvasás az életünk szerves részévé válik. Ismerek valakit, aki addig nem itta meg a reggeli kávéját, amíg nem kapta meg a napilapot. A kettő csak együtt volt igazán élvezhető számára. Sajnos azóta a napilap megszűnt, a gazdasági nehézségek áldozata lett sok más nyomtatott hírlappal együtt. Az okok érthetőek, mert a nyomtatás költségei megsokszorozódtak, a megnövekedett árakat pedig a többség nem szívesen fizeti meg. Közben az online sajtó, egy okos eszköz segítségével, bárki számára elérhető lett.

Hálás vagyok a Harangszó gyülekezeti lapért, mert ellenszélben is betölti küldetését. Lelkészként örömmel adom az újságot a gyülekezeti tagok kezébe, mert nem csupán egy a kevés magyar nyelvű sajtótermék közül, hanem egyebek mellett az evangélium hirdetésének és az egyházi élet bemutatásának eszköze is. Azzal a két szóval bátorítok mindenkit, ami Augustinust is elindította a hit útján: tolle, lege (vedd, olvasd)!

ERDEI-ÁRVA ISTVÁN

Örök élet beszéde

Elindult a Királyhágómelléki Református Egyházkerület missziós programja, az ÖRÖKRE. Ezen projekt keretében szólni fog az ige, azaz az örök élet beszéde az újonnan elindult YouTube-csatornán. Az áhítatsorozat az egyházkerület kilenc esperesével közreműködve, Rác Ervin generális direktor szervezésével indult útjára. Minden kedden és pénteken osztjuk meg a Torkos Márk Erik által készített és szerkesztett felvételeket.

Az ÖRÖKRE egyházkerületi missziós projektben tehát 2024-ben, az Élő Ige évében, az esztendő elejétől, hetente két áhítatot közlünk. Az áhítatokat körülbelül egy hónappal korábban rögzítjük, s ezekhez közlünk most néhány szempontot, mely nincs ugyan kőbe vésvé, a lelkipásztoroknak mégis figyelniük kell rájuk: Az áhítat hossza 5–7 perc. Az öl-

tözet olyan, amilyenben a lelkipásztor egy bibliaórát is megtart. A lényeg, hogy mindenki, aki jelentkezik, tartsa ezt egy lehetőségnek arra, hogy valóban meg tud szólítani olyan embereket is, akik még nem járnak gyülekezetbe, hogy hitben építi a gyakorló keresztyéneket, egyben vigasztalja is azokat, akik nem tudnak személyesen elmenni istentiszteletre. Az első két sorozat felvétele alapján elmondható, hogy a lelkipásztorok közössége is erősödik ezáltal.

Tizenkét hónap alatt sorra kerül a kilenc egyházmegye (a két nagyobb egyházmegye – Bihar és Szatmár – két-két hónapot kap), valamint a püspökségnek is jut egy hónap. A felvételek helyszíne a Királyhágómelléki Református Egyházkerület székháza.

(Folytatás a 12. oldalon)

www.facebook.com/harangszo

Az elmúlt év dobogós bibliai igéi

Egyre népszerűbbek a mobilon olvasható Bibliák. Ezen a területen az egyik legfelkapottabb alkalmazás a YouVersion, több mint 640 millióan töltötték már le. Tavaly év végén ennek az alkalmazásnak a szakemberei közzétették a leggyakrabban olvasott bibliai igéket; ezek rámutatnak arra, hogy mire vágyik a legtöbb ember. Lássuk hát az első hármat!

„Ne félj, mert veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Megerősítelek, sőt megsegítelek, és igazságom jobbjaival támogatlak” (Ézs 41,10). Erre az igeverse kerestek rá a legtöbben. Nem csoda, hisz szükségét érezzük, hogy bátorítást kapjunk a mi mennyei Atyánktól. Jók az emberi lelkesítések és az önbizalomnövelő technikák is, de amikor túlnő rajtunk a fenyegetés, akkor egyedül Istenben nyugszik meg a lelkünk. Ő nemcsak megerősít, hogy meg tudjunk állni az élet viharában, hanem megsegít és támogat is. Kösziként adja önmagát, hogy az életünket rá alapozzuk, s így minden nehézség ellenére megmaradjunk.

„Mert én ismerem az én gondolataimat, amelyeket rólatok gondolok – így szól az ÚR –; békességre és nem háborúságra gondolok, hogy jövőt és reménységet adjak nektek” (Jer 29,11). Ez a második legnépszerűbb igeverse. A világon dúló háborúk és a nagyhatalmak közötti feszültségek egyre inkább beárnyékolják a jövőképeket. Egyesek szerint küszöbön áll a harmadik világháború, s ez megrémít minket. A világ most gonoszat gondol, és egyedül Isten tudja ezt jóra fordítani, mert ő békét, jövőt és reménységet ad az övéinek.

„Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra van, mint akik az ő végzése szerint elhívottak” (Róm 8,28). A dobogó harmadik fokán Pál bizonyágtétele található. Ha kitartunk Isten szeretetében, akkor még azokért a próbákért is hálát adunk egyszer, amelyek most megkeserítik az életünk.

Ezeknek az igéknek a közkedveltsége arról tanúskodik, hogy az élet viszonyosságai között mindenkinek szüksége van Isten oltalmazó szeretetére.

ERDEI-ÁRVA ISTVAN

Isten színe előtt

„Józsue összegyűjtötte Izráel minden törzsét Sikembe, egybehívta Izráel véneit, családfőit, bírait és előljáróit. Odaálltak Isten színe elé” (Józs 24,1).

Egy csodálatos lehetőség az, hogy az Úr színe elé állhatunk. Ott, akkor mindenhol eljötték Józsue hívására Sikembe. A 110 éves Józsue nem magához, hanem Isten színe elé hívatta a népet. Ő, aki az Úrral járt, most halála előtti utolsó cselekedetével is az Úrhoz hívja népét. Az elmúlt napokban-hetekben meghallottuk-e az Úr hívó szavát?

Sikem. A Garizim és az Ebál hegye közötti hágónál fekvő város. Ábrahám és Jákób is építettek itt oltárt. Józsefet itt temették el. A keháti léviták városa, egyben menedékváros is. A kettészakadt Izráel északi országrészének első fővárosa. Ma Nablusznak hívják.

Amikor ma is összegyülekezünk Isten színe elé, akkor meglátjuk a testvért is, aki

ugyanazt az Istent imádja. Így akar Isten ma is közösségesen vezetni minket. Mind összegyülekeznek. Igét jönnek hallani, még akkor is, ha Józsueen keresztül szól az ige. Mit tett az Isten? Hét ige mutatja: kiragadtam, végig vezettem, megszorítottam utódait, kihoztalak bennetek, bevittetek benneteket, kimentettelek benneteket, földet adtam nektek. Észrevetted-e már, mennyi jót tett veled is az Úr?!

Istennek ma is van népe, mely Elé összegyűlve egy nevet magasztal. Köszönjük meg Istennek azokat az alkalmakat, amikor átélhetjük a Hozzá és egymáshoz tartozás örömét!

„Áldjad Őt, mert az Úr mindent oly szépen intézett, sasszárnyon hordozott, vezérelt, bajodban védett. Nagy irgalmát naponta tölti ki rád: áldását mindenben érzed.” (MRÉ 348,2). Ámen!

SEBESTYÉN LÁSZLÓ EDE

Ha vele leszel, veled lesz

„Az ÚR veletek lesz, ha ti is vele lesztek. Ha őt keressétek, megtaláljátok; de ha elhagyjátok, ő is elhagy titeket” (2Kráon 15,2).

Isten nem egy kívánságautomata, amely ontja magából a vágyaink tárgyait. Csak a hamis vallásosságban élők gondolnak így rá. Az Úr akkor lesz velünk, ha mi is vele akarunk lenni. Csak akkor találjuk meg, ha valóban keressük őt. Azonban elhagy minket, ha nem kívánjuk a jelenlétét. Ahogyan a tékozló fiút hagyta elmenni az apja, úgy engedi a mi mennyei Atyánk is, hogy szabad akarata szerint cselekedjünk. Lehet lázadni a bibliai törvények ellen, leborulhatunk a sokszínű bálványok előtt, járhatjuk a magunk útját, de azt ne kérjük, hogy Isten egy csettintésre mellettünk teremjen, ha rosszra fordul az életünk.

Az Izráel fölötti győzelem után Azarjáhú próféta Ászá király elé lépett, s akkor

mondta el a fenti ige szavait. Isten törvényének megtartása áldást hoz magával, de az engedetlenségért súlyos árat kell fizetni. Az Úr lehetőséget adott a népének arra, hogy őt megismerjék és az oltalma alatt éljenek, viszont ezt az esélyt el is lehetett játszani.

Isten nekünk is alkalmakat teremt arra, hogy őt megtaláljuk, és a közelségét megtapasztaljuk. Csakhogy ez nem egy olyan ígéret, ami minden körülmények között érvényes. A könnyelmű vallásosság szerint megtehetünk bármit, lehetünk engedetlenek, semmibe vehetjük az ígét, Isten akkor is áldani és segíteni fog minket. Ez nem a Biblia igazsága. Ha azt akarod, hogy Isten veled legyen, akkor te is igyekezz közel lenni hozzá! Ha szeretnéd megtalálni őt, akkor keresd! Ha azt kívánod, hogy soha ne hagyjon el, akkor te se hagyj el őt soha! Ámen!

E. Á. I.

Jókedvvel böjtölj

„Amikor böjtöltök, ne nézzetek komoran, mint a képmutatók...” (Mt 6,16)

A böjt formái és a vele együtt járó keresztény-zsidó követelmények kétségtelenül előkelő helyen vannak a biblikus életszemlélet megosztó elemei között. Ebben a kérdésben egymásnak feszül a törvény és a hagyomány, mivel a törvény nem rendelkezik erről, a hagyomány pedig változatosan kezeli.

Krisztus böjttel kapcsolatos engedékenységet szemben találjuk Keresztelő János tanítványainak szigorú szokásaival, ami tovább gyűrűzik a különböző identitású gyülekezetek (zsidó, görög, pogány) tradícióiban. A képet bonyolítják a modern kori böjtölési szokások, amelyek egyenesen a higiénia világában értelmezik a böjtöt, meglehetősen szabados felfogással. A kérdés összetett; világos, egyértelmű válaszok kellenek, ha ezt a nagyon fontos ügyet védjük az elvilágiasítás (szekularizáció) további csapdaitól.

VÉGSŐ PRÓBÁLKOZÁS

Amikor minden sötétben van, amikor visszafordíthatatlanul szenvedést szenvedés követ, mintegy végső próbálkozást lát az ember, hátha utolsó esélyként Istent lekenyerezheti. A böjt kettőssége érhető tetten: bűnbánattal remélt érdemszerzés. A vezeklésben pedig megjelenik a jóindulatú helyreigazító törekvés, de máris jelentkezik a másodlagos haszon elérése, az elismerési vágy. Nem lehet a böjtre kényszerülő embert boldognak mondani.

KRISZTUSSAL KÖNNYEBB SZEMBENÉZNI A BELSŐ FESZÜLTSGGEL

Krisztus nélkül a böjt a halál szájában végzett pótcselekedet. Krisztussal a böjt kikerül a halál árnyékából, és már a kereszt áldozatán át a feltámadásra, tehát az élet tiszteletére nemesedik. Ilyenkor könnyebb szembenézni a belső feszültséggel: miért kellett eddig elmerül-

ni? Nem maradhat senki a gyászában, a böjt kudarcos kísérleteiben. A böjt sokkal többre adatott, mint kampányszerű tisztulási akció, mert a lelki fejlődés adódó stációja, amit csak önként, bűnbánattal és öniszűrlési erőlködés nélkül szabad vállalni.

VIDÁM BÖJT

Krisztus Jézus jókedvű böjtöléséről, kicsi túlzással vidám böjtölőről beszél. A bűn terhe alatt nincsenek ilyenek, a háborúk világából hiányoznak ezek, de nem a Krisztus követői közül! Urunk érzékelteti, hogy lehet és kell böjtölni, sőt, negyven napon át Ő is ezt teszi, de a feltámadás szerzőjének és követőinek visszatetsző lenne a síros tekintetű, halálfelelemmel rettegő lelkiállapot prezentálása. A feltámadott és a feltámadásban hívó ember boldog, vidám, mosolyog, mert eddig böjtölt, és ezentúl a miatta böjtölő Krisztus Jézust követheti.

A JOBB ÉLET REMÉNYE

Az érdemkeresés is több kérdést vet fel. Sokan becsületesen elmondják, hogy azzal a szándékkal keresik a megtisztulás állapotát, hogy egyre jobban éljenek. Ebben a veszély az, ha a jobb sors alakítását önmegvalósításnak, vagy éppen a tisztító böjt rítusának köszönik. Minden böjti alkalom utáni visszaesést – bőséges magyarázkodással –, az ember önvédelmi mechanizmusa szerint, sajnos, kívülről jött okokra vezetnek vissza. Az okok között előkelő helyen van a „sikertelenül” teremtő Isten, a „szabadításról megfélemedező” Krisztus vagy a „hatalmát nem gyakorló” Szentlélek. Azonban Krisztussal lenni és böjtöt is vállalni önmagában is eredményes.

Böjtünk legyen bűnbánat örvendezéssel, legyen erősödő hitünk arra nézve, hogy Nélküle semmit sem tudnánk megjavítani, de Ő mindent jóra fordít, ami nekünk szükséges.

CSÚRY ISTVÁN

Teremts bennünk tiszta szívet, Atyánk!

„Tiszta szívet teremts bennem, Istenem és az erős lelket újítsd meg bennem! Ne vess el orcád elől, szent lelkedet ne vedd el tőlem!” (Zsolt 51,12–13)

Felséges Istenünk, mennyei édes Atyánk!

Köszönjük, hogy Atyánknak szólíthatunk, és minden nap érezhetjük szeretetedet. Elhívtál, őriztél és megáldottál minket minden földi jóval, és arra neveltél, hogy gyermekeidként éljünk. Szeretnénk mindenkor és mindenütt hirdetni, hogy Tiéd a hatalom, a dicséret és dicsőség mennyen és földön.

Urunk, alázattal kell beismernünk előtted, hogy nem mindig tudunk bizonyosságot tenni rólad az emberek előtt. Kísértések között élve sokszor elbukunk és vétkezünk.

Teremts bennünk tiszta szívet, Atyánk! A böjt idején segíts elcsendesedni, kiszakadni a rohanó világ zajából és rád figyelve beismerni, mennyi hiábavaló dologgal foglalkozunk, mennyi bűn terheli életünket. Elfáradt testtel, kifáradt lélekkel keressük a helyünket. Urunk, taníts úgy gazdálkodni, hogy meglepéssel tudjunk megköszönni minden ajándékot, ami a testünk és a lelkünk számára fontos. Olyan jó elcsendesedni előtted és megtapasztalni az igéből hozzánk szóló üzenetet. Ezzel tápláld a lelkünket és erősítsd a különböző kísértések idején.

Csoda ez, Atyánk! Mi, gyenge, esetlen, bűnökkel terhelt gyermekeid meghallhatjuk szavadat, és rád támaszkodhatunk. Add, hogy mindig legyen vágy bennünk az ige után, és kihasználjuk az alkalmakat, amelyeket a hitünk megerősödésére rendelsz. Így áldd meg a magányos csendünket, amikor Téged keresünk, és áldd meg gyülekezeti alkalmainkat, hogy szeretett gyermekeiddel együtt magasztalhassuk Nevedet. A Szentlélek által nevelj erre minket!

Köszönjük, hogy Megváltónk, Jézus Krisztus által az örök élet várományosai lehetünk. Kérünk, vezess minket életünk minden napján addig, amíg boldogan megérkezhetünk majd Hozzád. Ámen!

OROSZ MÁRTA ETELKA

Böjtöljön-e a református?

Február havában ránk köszönt a böjti időszak is. Nagyon sok református ember számára nagy kérdés, hogy mit kezdjen a böjttel. Kell-e böjtölni, vagy sem, ha igen, akkor hogyan, mikor? Katolikus és ortodox testvéreink számára pontos előírások vannak egyházukban erre nézve, mondhatni, ilyen szempontból nekik könnyű dolguk van. De böjtöljön-e a református?

Mai, kényelemmel teli világunkban, mikor mindenki az élet megkönnyítésére törekszik, amikor gyermekeink legtöbbször mindent megkapnak, amit akarnak, amikor az európai ember viszonylagos jólétben él, bizony a lemondás, az önmegtartóztatás és önsanyargatás nem éppen divatos téma a mindennapokban, de még a vallásos életben sem. A böjttel kapcsolatban mindenféle íráások jelentek már meg újságokban vagy éppen az interneten. Ezek közül sokakban éppen a böjt jótékony hatását ecsetelik, mármint hogy a nagy ünnepi dínomdánom után mennyire szükséges és egészséges a böjt a test számára. Lehetne ezen naiv vagy éppen tudományos érvekből most felsorakoztatni egy rakást, de mi inkább azt nézzük meg, hogy mit mond nekünk ezzel kapcsolatban a Szentírás, azon belül is mit tanít a mi Urunk Jézus Krisztus.

GYÁSZOLHAT-E A NÁSZNÉP, AMÍG VELÜK VAN A VÖLEGÉNY?

Igaz, hogy Keresztelő János tanítványai részéről éri vád Jézus tanítványait a böjttel kapcsolatban, merthogy azt olvassuk: „Akkor odamentek hozzá János tanítványai, és megkérdezték: Miért van az, hogy mi és a farizeusok gyakran böjtölünk, a te tanítványaid viszont nem böjtölnek? Jézus ezt mondta nekik: Gyászolhat-e a násznép, amíg velük van a vőlegény? De jönnek majd napok, amikor elvételük tőlük a vőlegény, és akkor böjtölni fognak” (Mt 9,14–15)). Jézus nem azt mondja, hogy nem kell böjtölniük, hanem azt, hogy most, míg velük a Vőlegény, addig nem böjtölnek (furcsa is lenne egy lakodalomban a zsákruha, a nem evés és a sírás), de majd ők is fognak, mikor elvételük tőlük. S valóban, Jézus halála és mennybemenetele után is összegyűltek a tanítványok imádkozni, és valószínűleg böjtöltek is. Jézus maga is böjtölt, legemlékezetesebb böjtje a mi böjti időnknek az alapja: „Akkor elvitte Jézust a Lélek a pusztába, hogy megkísértse az ördög. Miután negyven nap és negyven éjjel böjtölt, végül megéhezett” (Mt 4,1–2).

BÖJTŐLÉSEDET NE AZ EMBEREK LÁSSÁK!

Jézus nem tiltja meg a böjtöt tanítványainak, sőt buzdítja őket a hegyi beszédben a böjtre, mégpedig a helyes böjtre: „Ami-

kor pedig böjtöltök, ne nézzetek komoran, mint a képmutatók, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek böjtölésüket. Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. Te pedig, ha böjtölsz, kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat, hogy böjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki rejtve van; a te Atyád pedig, aki látja, ami titokban történik, megjutalmaz téged” (Mt 6,16–18). Éppen arra hívja fel a mindenkor tanítványok figyelmét, hogy ne a külsőségre figyeljenek, hanem a böjt tartalmára, lényegére. S ne magamutogatás és dicsekvés legyen, hanem valóban Isten előtti megalázkodás. Mert valljuk meg őszintén, hogy könnyebb a külsőséget megtartani, mint belül nagyta- karitást rendezni. Könnyebb egy vázát kívül szépen csillogóvá tenni, mint a belsejét alaposan kimosni. Így vagyunk a böjttel, a bűnbánattal is, könnyebb komor ábrázatot ölteni, ételtől-italtól tartózkodni, mintsem a bűn posványától kitakarítani lelkünket és tartózkodni tőle.

MI IS A BÖJT CÉLJA?

Az Ószövetségben azt látjuk, hogy a bűnbánathoz, gyászhoz társuló gyakorlat, mely Isten figyelmét még inkább az imádkozó, bűnbánó emberre kívánja irányítani, az ember megalázkodását, bűnei miatti bánkódását, keserűségét hivatott megerősíteni. Azonban azt is kell látnunk, hogy az ember böjtölése nem kényszerítheti ki Isten megbocsátását vagy segítségét. A mi böjtünk kedves áldozat részünkről, amit a szuverén Isten vagy elfogad, vagy sem. Olvassuk, hogy Ninive lakói vagy éppen Eszter királyné és a zsidók is böjtöltek, s ezekben az esetekben Isten pozitív választ adott a böjtre. „Ninive lakosai azonban hittek Istennek, böjtöt hirdettek, és zsákruhát öltött a város apraja-nagyja. Amikor ez a hír eljutott Ninive királyához, fölkelte a trónjáról, levetette magáról díszruháját, zsákruhát öltött magára, és hamuba ült. Azután kihirdették Ninivében a király és a főemberek parancsára: Az emberek és állatok, a marhák és juhok semmit meg ne

kóstoljanak, ne legeljenek, vizet se igyanak! Öltösd zsákruhát ember és állat, kiáltsonak teljes erővel Istenhez, térjen meg mindenki a maga gonosz útjáról, és hagyjon fel erőszakos tetteivel! Ki tudja, talán felénk fordul és megszán az Isten, megfékezi izzó haragját, és nem veszünk el! Amikor Isten látta, amit tettek, és hogy mindenki megtért a maga gonosz útjáról, megbánta Isten, hogy pusztulásba akarta dönteni őket, és nem tette meg” (Jón 3,5–10).

Azonban ott van Dávid király böjtje gyermekéért, akit Betsabé szült neki parázna viszonyuk gyümölcseként. Isten büntetése, hogy a gyermek megbetegszik, s hiába a király hétnapos böjtje, a gyermek meghal. „Dávid könyörgött Istenhez a gyermekért; böjtöt tartott Dávid, és amikor hazament, a földön fekvé töltötte az éjszakát. Udvarának a vénei odaálltak melléje, hogy fölemeljék a földről, de ő nem engedte, és nem is evett velük semmit. A hetedik napon meghalt a gyermek” (2Sám 12,16–18).

LEHET NEKÜNK BÖJTÖLNI

Isten tehát a mi böjtölésünkkel nem zsarolható, csak alázattal kérhető. S visszatérve a kezdeti kérdésünkhöz, hogy kell-e református emberként böjtölnöm, inkább azt mondanám, hogy a „kell” parancsszava helyett a „lehet” szót használjuk inkább. Lehet nekünk, reformátusoknak is böjtölni, sőt áldásos életünkre nézve, ha így teszünk. De ahogy Pál mondja az étkezésnél kirobbant vitában: „Aki eszik, az is az Úrért eszik, hiszen hálát ad az Istennek. Aki pedig nem eszik, az Úrért nem eszik, és szintén hálát ad az Istennek” (Róm 14,6). Szerintem így van ez a böjttel kapcsolatban is. Ne ítéljük el senkit azért, ha böjtöl, és azért sem, ha nem böjtöl. Ha pedig úgy döntünk, hogy böjtölünk, akkor fogadjuk meg a mi Urunk Krisztus tanácsát, mert jó dolog a böjt, áldásos lehet, csak szívből jöjjön, s ne színből, s a szívben történjen, ne külső mázban, és a te Atyád pedig, aki látja, ami titokban történik, megjutalmaz téged.

JAKÓ SÁNDOR ZSIGMOND

Ünnep, megállás és lelki tachográf

Alig hagytuk magunk mögött a karácsonyi felkészülés rohanását, és álltunk meg egy kicsit ünnepelni, újra fel kell vennünk a ritmust, és futni tovább. Olyanná tettük az életet, mint egy futópádot, amit nem tudunk kikapcsolni. És ha lassítanánk, vagy megállnánk egy percre, az a futópádot könnyörtelenül ledob magáról, és a vicces videók pórul járt embereihez hasonlóan mi is elvágódunk. Csak míg másokon jól derülünk, a magunk sebei fájnak. De vajon tanulunk-e belőlük?

Amikor arra gondolunk, hogy néha meg kell állnunk, kettős érzés tölt el minket. Egyrészt vágyunk rá, nagyon szeretnénk mi is megpihenni. Lelkészként talán még inkább. Hisz mikor más megáll, mi akkor is megyünk, szolgálunk. Mikor más ünnepel, mi keresztelünk, esketünk, és konfirmálunk. Mikor más megáll és gyászol, mi temetünk. Mások lecsendesedésekor mi aktívak vagyunk.

Nagyon őszintén írom ezt le: karácsony előtt egy kicsit irigyeltem azokat, akik megállhatnak. Nem azért, mert nem szeretek szolgálni, ne vártam volna a karácsonyi örömhír továbbadásának lehetőségét, a karácsonyi gyülekezetet, a gyermekekkel és fiatalokkal, vagy épp a kórossal a szolgálatot – de nagyon kíváncsi voltam, milyen lehet megállni karácsonykor. Szeretnénk mi is néha, csak nem tudunk. Félünk a futópádot iramától és a tehetetlenségi erőket együtthatóitól. És a másik dolog, hogy nem tudjuk másként elképzelni az életünket, csakis szolgálva. Úgy végigélni az ünnepet, hogy közben ne tegyek semmit? Elképzelhetetlen.

De megélhető. Karácsony szombatján lázzal keltem. Megráztam magam, bevettem a lázcsillapítót, kicsit még pihentem, aztán keresztelés, temetés és este egy bűnbánati istentisztelet. Nem lesz ebből semmi – gondoltam. A gyerekek is betegek, egy-két tablettát, és jól lesznek. Advent negyedik vasárnapján a legátus, majd a szentesti istentiszteleten én szolgáltam. És még akkor is minden rendben volt. Még egy szem gyógyszer, és meglásd, elmúlik minden bajod! Éjjel rázott kicsit a hideg, reggel aztán jött a neheze. A kezemet nehéz volt megmozdítani. És életemben először megtapasztalhattam, mit jelent karácsonykor hallgatni. Mit jelent Zakariás-mód csak ülni. Az, amire titkon vágytam, egyből valósággá vált. És nagyon nehéz volt. Nagyon fáj. Nem tenni azt, ami a dolgom. Csak tehetetlenül ülni a papi székekben, és nem végezni a feladatot, amit rám bízta. Újév napjáig nyomtam az ágyat. Többet aludtam, mint amennyit ébren tudtam lenni. És közben a szolgatársak végezték azt, amit nekem kellett volna.

ÍME, ÁLDÁSUL VOLT NEKEM A NAGY KESERŰSÉG

Mikor az ember magatehetetlen, van ideje gondolkodni. Lótás-futás közben ezt ritkábban tesszük meg, mert akkor lefoglal a pillanatnyi cél. Azonban a magatehetetlenség kitágítja a horizontot. Úgy voltam, mint Ezékiás király (ld. Ézs 38,17), hogy hálát adtam a nemszeretem percekért is. Mert valódi áldássá váltak az ágyban töltött napok. Amíg a többiek templomban voltak, és csak a szobából követhettem az eseményeket, rájöttem, mennyi mindent kihagytam. Akár az adventből, a rákészülésből, az elcsendesedésből, vagy az egész évből. Azt hittem, hogyha megyek, és folyamatosan végzek valamit, folyamatosan ott vagyok valahol, akkor az úgy jó. De a kevesebb több. Hisz így oly sok minden mellett elfutunk. Úgy járunk, mint a jeruzsálemi írástudók, akik annyira várták a Messiást, annyira tudtak róla minden információt, hogy amikor megérkezett, még mindig a maguk tudományával voltak lefoglalva.

Áldásként és nem büntetésként megélni a megállj-perceket – számomra ez volt a karácsony ajándéka. És megtapasztalni, hogy Isten van olyan hatalmas, hogy megadja, amit kérsz Tőle. Ha pihenésre vágysz, családdal együtt töltött ünnepre – azt is megadja, akkor is, ha te teljesen másként képzelted el ezt az egészet.

BÖJT ÉS BABILONI FOGSÁG

A másik bibliai gondolat, ami folyton ott volt előttem és bennem az ébren és félálomban töltött pillanatok alatt, a babiloni fogság volt. Hogy miért is történt meg. A Krónikák második könyvének záró fejezete tudósít a babiloni fogságba vitelről. És idézi a könyv Jeremiás prófétát, akin keresztül Isten azt

üzente, addig fog tartani a babiloni fogság, míg le nem telnek a pihenés elmulasztott évei (2Krón 36,21). Ugyanis a mózesi törvények értelmében minden ötvenedik év a pihenés, a nyugalom éve kellett volna legyen, amikor a földeket parlagon hagyják, az adósságokat elengedik, és teljesen Isten kegyelmére bízza magát a nép. Azonban ez elmaradt. Egy évnnyi bevételtől elesni? A kölcsönadott pénzt csak úgy, Isten szavára elengedni? És nekem magamnak is pihenni? Nem tenni semmit? El sem tudjuk képzelni, a jelenben aztán meg főleg nem!

Mit jelent a böjt? Azt, hogy elengedem, ami a kezemben van. Kibontom, amit becsomóztam. Megértem, hogy szabadságom van arra, hogy ne tegyem, amiről azt hittem, kötelező megtennem. Azt jelenti, hogy tudom, Isten megengedi, sőt parancsolja a megpihenést. Hetente is, évente is, és az életben is. És ez a megpihenés nem semmittevést jelent, hanem Istenre figyelést. Nem láblógatást, hanem komoly odafordulást. A Jézus lábához húzódást a mosogatás helyett. Azt, amit nagyon divatosan minőségi időnek hívunk, így hirdetjük, tanítjuk. Csak azt nem tudom, megélni szoktuk-e.

ÉS MIRE TANÍT A MEGÁLLÁS?

Először is talán arra, hogy nem minden úgy van, ahogyan azt mi elképzeljük és megtervezzük. Mert Istennek sok esetben teljesen más a terve az életünkre nézve. És amikor Isten megvalósított tervének a részévé válunk, döbbennünk rá, mennyivel jobb az a terv a sajátunknál. Mennyivel élhetőbb és emberibb az isteni, mint az, amit mi emberként találtunk ki. Milyen emberi az isteni terv, és ezzel szemben milyen, egyszerre embertelen és istentelen az, amit mi állítunk össze.

Másodszor: megéltem azt – ami kijózanító mindnyájunk számára –, hogy helyettesíthető vagyok. És hogy mennyire jó, hogy vannak olyan szolgatársak, akik ott vannak, amikor én nem vagyok.

Harmadszor pedig arra, amivel kezdtem, hogy jó Isten hatalmasabb tervébe ágyazottan látni a saját életünket. Mert ahogyan a kényszerpihenőket Ő adja (ha már a „normál pihenőidőt” nem tudjuk betartani), Tőle van a böjt is, az elcsendesedés, a lassítás, az Istenre figyelés ideje. Magamból kiindulva, inkább megtartom a felajánlott böjtöt, mint a rám kényszerítettet. De mindkettőért Istené a dicsőség!

A kamionokban, autóbuszokban van egy kerek eszköz: jegyzi a vezetett és a pihenőidőt. Nem szabad túllépni azt, ami vezetésre van szánva, mert azért büntetés jár. Én túlléptem. A te lelki tachográfod (menetíró készüléked) hogyan néz ki?

A farsang és a keresztyénség

A karácsony és a böjti időszak közé van ékelődve a farsang. Gyökerei egyesek szerint az 1200-as évekre nyúlnak vissza. Voltak korok, amelyekben nagyon nagy népszerűségnek örvendett, és voltak időszakok, mikor szinte teljesen eltűnt.

A böjti idő minden évben meg van jelölve a keresztyén naptárakban, viszont szinte minden embernek mást jelent. Van, aki böjtöl, van, aki tisztítókúrázik, esetleg fogyókúrát tart, van, aki csak olvasni szeret róla, de a böjt betartására nem törekszik. Ma fellazult a hitélet is abból a szempontból, hogy az emberek életritmusa nem alkalmazkodik az egyházi év menetéhez.

Ha utánaolvasunk, református egyházi előírás nincs arra nézve, hogyan böjtöljünk, viszont Jézus 40 napos böjtjére tekintve, ajánlatos lenne mindenki számára, hogy a böjti idő 40 napja alatt odafigyeljen a lelki megtisztítására. Ezt minden évben megelőzi a sokszínű farsang.

A farsangi népszokások tájegységenként igen változatosak. Az egyház véleménye ugyanígy vegyes a farsangról: vannak, akik egyházi emberként elfogadják, vannak, akik gyakorolják, akár egyházi farsangi bálokat is szerveznek, de olyanok is vannak, akik kiirtanák. Mielőtt eldöntjük, hogy mi mit kezdeneink vele, és állást foglalnánk, hogy szerintünk jó-e vagy sem, először vizsgáljunk meg e népszokások közül néhányat!

FARSANG

A farsang hossza és naptári zárónapja minden évben más és más. Ennek az az oka, hogy a farsang két egyházi ünnep közé ékelődik, és azokhoz szorosan kötődik: nevezetesen a vízkereszt és a húsvéti nagyböjt közé. Ennek megfelelően a kezdete mindig ugyanakkor, vízkeresztkor, január 6-án van.

A farsang név a német nyelvterülethez köthető, osztrák-bajor eredetű szó, amelynek első írásos megjelenését többféle dátumhoz is kapcsolják. A Magyar néprajzi lexikon – pontos hivatkozás megnevezése nélkül – 1283-at adja meg első megjelenéséért, de van olyan szakmai oldal, amely ezt jóval későbbre, a 14. század közepére teszi.

A magyar farsangi szokások a középkorban honosodtak meg. A farsang három utolsó napjához kapcsolódott a legtöbb szokás: farsangvasárnaphoz, farsanghétfőhöz és húshagyókeddhez. A farsang utolsó napját jelölő húshagyó elnevezés a böjt, a böjti étkezés kezdetét jelenti.

A farsang csúcspontja a karnevál, hagyományos magyar néven „a farsang farka”. Ez a farsangvasárnaptól húshagyókeddig tartó utolsó három nap, ami nagy mulatságok közepe, valójában télbúcsúztató is.

A farsangi ünnepekör leglátványosabb elemei a jelmezes felvonulások. A világ sok országában zajló vidám felvonulások közös jellemzője, hogy az utolsó farsangi hétvégére esnek, illetve a hosszabb ideig tartóknak ekkor van a csúcspontjuk.

HÚSHAGYÓKEDD

A „húshagyó” elnevezés az olasz eredetű karnevál szó tükörfordítása. A szót általában népi etimológiás úton-módon a latin carnem levare „húst elhagyni” kifejezésből származtatják. A farsangoló nép tréfás olvasata ebből született: Carne, vale! – „Hús, ég veled!”

A régi időkben húshagyókedden a gazdák próbálták az eljövendő időszak időjárására is következtetni. Megfigyeléseik alapján úgy hitték, hogy ha húshagyókedden csillagos az ég, akkor sok tojást tojnak a tyúkok egész évben.

A húshagyókeddi napsugár bő esztendőt jelentett.

HAMVAZÓSZERDA

Hamvazószerdán – elsősorban a katolikus egyházban – szentelt hamuból (az előző évi virágvasárnap szentelt barka elhamvasztásából) keresztet rajzolnak a hívők homlokára, az alábbi mondatok egyikével: „Ember, emlékezz rá, hogy porból vagy és porrá leszel” vagy „Térjete meg és higgyetek az evangéliumnak”. Ezt a napot ritkábban protestáns közösségekben is megünneplik.

II. Orbán pápa 1091-ben rendelte el, hogy a papok minden keresztyén homlokát hamuval kenjék meg ezen a napon, s ez a szokás a katolikusoknál mindmáig fennmaradt.

TORKOS CSÜTÖRTÖK

A régi magyar népszokás szerint is hamvazószerda előtt, húshagyókedden kellett elfogyasztani az utolsó húskéteket. Ez után következett fazéksikálás, amikor a háziaszonyok az edényeket nagyon alaposan el-

mosták, nehogy hús vagy zsír kerüljön a nagyböjti ételekbe. Ám a hamvazószerda és a pénteki nagyböjt közötti csütörtökön a néphagyomány még megengedte a farsangról megmaradt ételek elfogyasztását.

BUSÓJÁRÁS

A busójárás a mohácsi sokácok hagyománya, nemzetközileg is ismert és látogatott téltemető népszokás. Bár a hagyomány eredetét helyben a törökök kiűzésével kapcsolják össze (miszerint a Mohács környékbeli mocsárvilágban elrejtőzött egykori lakosok maszkot öltve és zajt csapva üzték el a babonás törököket), a szokást a balkáni eredetű sokácok valószínűleg már a betelepülésükkor hozták magukkal, és az itt teljesedett ki mai formájára.

A sokác hagyományban a busójárás lényege a „poklade”, ez átváltozást, átalakulást jelent. Nagyon komolyan is veszik: az ünnepet a maszk mögött megváltozott, ösztönösebb, tértől és időtől független tudattállapotként élik meg. Ilyenkor sok mindent szabad, amit a hétköznapok nem engednek meg. Az igazi busó hagyomány szerint az arcnak, a személyazonosságnak rejtve kell maradnia az ünnep során, ezért vannak, akik cseréltetik is a maszkjaikat ennek érdekében.

JÓ-E A FARSANG, VAGY SEM?

A cikk elején felvettem a kérdést, hogy vajon egyházi emberként támogassuk-e, vagy inkább hagyjuk kikopni az ezzel kapcsolatos szokásokat. Én személy szerint támogatom őket, több okból is. Az egyik az, hogy habár vannak olyan elemeik, amelyeknek nincs semmi közük a keresztyén kultúrához, mégis az a gondolkodásmód van a háttérükben, hogy az emberi élet eseményei szerves részei az egyházi életnek, s a mulatságok olyan időszakban folynak, amikor nincs sem ünnep, sem böjti idő. Ha a mostani gyakorlatot nézzük, szinte senki nem így gondolkodik. Sőt, ünnepeken olyan programokat szerveznek sok gyülekezetben, amelyek miatt nem mennek istentiszteletre sem. A régi ember nem így gondolkodott, hanem benne élt az egyház ritmusában. Istenhez igazította az életét, mert tudta, hogy mindennek rendelt ideje van.

A másik ok, amiért támogatom a farsangot, az pontosan az, amiért sokan nem: a népszokásaink, népmeséink, eredetmondáink mind az ősi magyar hitvilágból őriznek elemeket, vagy ahogy én fogalmaznék, fontos kincseket. A jelmezes felvonulások, mulatságok és más népszokásaink tavaszköszöntő és termékenységi rituálékából származhatnak.

Meddig lehet elmenni a pusztában?

Az előző részben láthattuk, hogy a választott nép hogyan fárad bele a pusztai vándorlás végtelennek tűnő rutinjába, és hogyan fordul JAHVE ellen – áldozati szerepben tetszelegve – panaszával, elégedetlenségével, zsörtölődésével és Mózes állandó hibáztatásával. Ezzel pedig újra és újra elfordultak Isten akaratától, és csak még nagyobb nehézségbe sodorták magukat.

Kérdés, hogy napjainkban jobbak tudunk-e lenni náluk, és felül tudunk-e emelkedni mindezen nehézségeken, hogy ne essünk még véletlenül sem ugyanabba a csapdába. De hát mi nem vagyunk arra kárthatva, hogy a pusztában vándoroljunk – gondolhatnánk. De mi történik akkor, ha nem külső erők, hanem mi magunk kárthatjuk erre saját magunkat?

VELÜNK IS MEGTÖRTÉNHEK

Nagyon jól tudjuk mindannyian, hiszen bőségesen vannak bizonyítékaink erre vonatkozóan, hogy a rendszertelen étkezés, az egészségtelen étrend, a kevés testmozgás elhízáshoz, szív- és érrendszeri betegségek kialakulásához és egy sor más bántalomhoz vezet, melyek összességében megnehezítik és lerövidítik életünket. Azt is tudjuk, hogy a rendszeres dohányzás előbb-utóbb egészségi következményekkel jár, és sok ronda

betegség kockázatát növeli, mint amilyen például a rák is. Azzal is tisztában vagyunk, hogy a rendszeres és túlzott alkoholfogyasztás nemcsak az egészséget károsítja, hanem kapcsolatokat és családokat is képes tönkretenni, emberi életek romjait és megromlott emberi életeket hagyva gyakran csak maga után. Nagyon jól tudjuk, hogy milyen káros következményeik vannak és lehetnek rossz szokásainknak, a trágárkodásnak, a szereteteinkhez való hűtlenségnek, káros szenvedélyeinknek, és mindezek ellenére hajlamosak vagyunk úgy tenni, mintha ez csak másokkal történhetne meg, velünk soha, semmilyen körülmények között. De mi történik, ha mégis? Panaszkodni fogunk, háborogni, ujjal mutogatni, Istent, a szerencsét, embertársainkat hibáztatni, vagy keserűen beletörődni sorsunkba mondván: ez Isten akarata?

ÁLDOZATI SZEREPBEN TETSZELEJNI

A választott nép pontosan azt tette, hogy áldozati szerepben tetszelgett, mert csak a végcélra vágyott, a boldog életre az ígért földjén, de annak eléréseért nem volt hajlandó sem áldozatot hozni, sem az ezzel járó felelősséget vállalni. Ennek következtében minden olyan alkalommal, amikor betelt a pohár, Mózes és JAHVE vált minden elégedetlensége, keserűsége, a felgyülemlett stressz és az ezekből fakadó harag célpontjává.

Minden alkalommal, amikor kitörni kívánt, új istent talált és annak áldozott, hátha valami megváltozik, hátha véget ér valamilyen formában a történet. JAHVE haragja pedig minden alkalommal megnyilvánult, mert van, ami nem változik: ragaszkodása gyermekeihez és szülői szeretete irántuk. A nép minden alkalommal elszenvetve a büntetést, majd bűnbánatot tartott, és visszatért a kijelölt útra, rendszerint a következő kereszteződésig. És ez így ment negyven éven keresztül, amíg meg nem halt az a generáció, amelynek tagjai még ismerték az egyiptomi életet. Ők pedig újra és újra elfogadták ezt, hiszen ez JAHVE akarata...

VALÓBAN ÍGY IGAZ EZ?

Vajon valóban eleve Isten terve volt a negyven évig tartó pusztai vándorlás? Szerintem mindannyian sejtjük, hogy ez kevéssé valószínű. Isten pontosan tudja, hogy milyen messzire lehet elmenni a pusztában, és szeretete nem ezt az utat szánta a választott népnek. Sokkal inkább arról van itt szó, hogy a választott nép rendre tett azért, hogy méltatlanná váljon a kiválasztásra, és ezzel magára vonja JAHVE haragját és az ezzel járó következményeket – ők soha nem tapasztalták meg a cél elérésének felszabadító érzését.

Isten nekünk sem ilyen utat szánt. Ennek ellenére az élet velejárója bizonyos nehézségek megtapasztalása, ez már Mózes első könyvében világosan le van szövegeve. A nehézségek és az ezekkel járó fájdalom a bűneset következményei. Isten nem ezt tartogatta szüleinknek, ők mégis ezt választották. Nekünk is meg kell hozni a döntést minden jó és rossz dolgunkban egyaránt: egyedül botorkálunk a pusztában, vagy inkább Isten szeretetére és teregető kezére bízunk magunkat.

EGYETLEN DOLGOT KELLENE TENNÜNK

Szabadításunk és üdvözülésünk karnyújtásnyira van, nagyon jól tudjuk. Egyetlen dolgot kellene tennünk: hittől elfogadnunk. Mégis sokszor úgy döntünk, hogy inkább arra vagyunk kíváncsiak, mennyire mély és hol a határa a megtapasztalható pusztaságnak. Mondhatjuk azt ilyenkor, hogy ez volt Isten akarata, és haragudhatunk minden Mózesünkre, ezzel eljátszva az áldozat szerepét? Ha nincs is ehhez jogunk, mégis gyakran megtesszük. Az ilyen hozzáállás azonban hosszú távon nem lehet kifizetődő, mert egyszer minden útnak vége szakad. Ahogy Mózes útjának és ezzel egy időben a nép pusztai vándorlásának is. De ez már egy másik történet.

(Folytatása következik)

KÁLLAI BENEDEK: a monográfiák a gyökereinkre

Nyüved történetének kutatása és megírása hatalmas kaland volt számomra, sok-sok élménnyel; minden pillanatát élveztem, mondja Kállai Benedek nyüvedi lelkipásztor, aki szerint azt biztosan megtanulhatjuk a település történetéből, hogy nem szabad feladni, továbbra is reménnyel kell tekinteni a jövőbe.

– Mi indított arra, hogy megírd a Nyüved múltja és jelene című, 2022-ben megjelent és 2023 februárjában bemutatott munkádat?

– A könyv megírásának elsősorban nem szakmai, hanem személyes okai voltak. Amikor elkezdtem foglalkozni Nyüved történetével, akkor még egyáltalán nem volt célom a településről szóló monográfia megírása. Csupán a tősgyökeres nyüvedi apósomat szerettem volna születésnapja alkalmából megajándékozni saját családfájával. Így elkezdtem kutatni az anyakönyveket. Apósom kifejezetten örült a különleges ajándéknak, és értékelte azt. Az ő örömét látva, az a gondolatom támadt, hogy a presbitérium tagjainak is elkészíthetném a családfájukat, ezzel is megköszönve a gyülekezetben végzett szolgálatukat. A presbiterek családfáinak kutatása során felfigyeltem az anyakönyvek gazdag széljegyzeteire, amelyek a gyülekezet történetéből villantottak fel momentumokat. Ezekből már brosrút szerettem volna összeállítani. A monográfia megírásának ötlete majd csak a világjárvány idején fogalmazódott meg bennem, amikor a kijárási tilalomnak köszönhetően elegendő idő mutatkozott a munka elvégzéséhez. A kezdeti cél tehát, amely egyetlen család történetére nézett, kiteljesedett a település egészére, és a családfa könyvvé terebélyesedett. Röviden: a szeretet és tisztelet indított a monográfia megírására, hiszen minden azzal kezdődött, hogy apósomat, és később a nyüvedi származású presbitereket, szeretetből és tiszteletből meg akartam ajándékozni családfájukkal.

– A rendszerváltás utáni években és évtizedekben egyre-másra születtek meg a különböző településmonográfiák. Ez a lelkesedés mostanra mintha megtorpant volna. Mi lehet ennek az oka? A mai idők nem kedveznek a monográfiák születésének?

– Véleményem szerint a rendszerváltás utáni években sok mindent el akart végezni az ember, amit addig tilos volt, sok mindent ki akart mondani, amiről addig hallgatni kellett. Úgy vélem, a monográfiák is ebbe a kategóriába tartoznak. A kommunista diktatúrában nem támogatták az olyan munkák megírását, amelyek egy-egy település esetében elsősorban a magyar múltat mutatták be, ezzel erősítve a magyar emberek nemzeti öntudatát. Akkoriban tényleg egyre-másra születtek a

monográfiák, de szakmai szempontból nem mindegyik állta meg a helyét. Voltak silány munkák is. Talán a magas szintű szakmai elvárás lehet az egyik ok, ami miatt ma kevesebben mernek településtörténetet írni, mint korábban. Másrészt az elmúlt rendszer időben még nincs olyan távol, hogy egy-egy kérdés tárgyalásánál ne nyúlna darázsfaszekbe a kutató. A közelmúlt szereplőinek élnék a gyermekeik, unokáik, ezért ezekben az esetekben nehéz úgy feltárni a történelem igazságait, hogy abból ne legyen sértődés, harag. A legnehezebb feladat elé engem is a közelmúlt eseményeinek bemutatása állított, mert lelkipásztorként arra is kellett gondolnom, hogy a múlt bemutatásával ne újuljanak ki régi törésvonalak a gyülekezetben, vagy éppenséggel ne haragudjanak meg a gyülekezet tagjai. Nem egy monográfiáról tudok, amelynek megjelenése után a gyülekezet békéje felborult, és a munkát megíró lelkipásztor is megkapta érte a magáét. Talán ez is közrejátszik abban, hogy manapság kevesebb lelkész kolléga vállalkozik ilyen munkára. Azt nem hiszem, hogy a mai idők ne kedveznének a monográfiák megírásának. Ma bizonyos szempontból könnyebb dolga van a kutatónak, mert a világháló adatbázisait is használhatja munkája során. Másrészt a mai társadalom emberének nagyobb szüksége is van a monográfiákra, mint korábban. Korunk negatív jelensége az emberek elgyökértelenedése, identitásvesztése, a monográfiák pedig épp a gyökereinkre mutatnak rá, az identitásunkat erősítik. Nyüveden jó volt látni azt, hogy amikor az emberek akár családjukról, akár a településről

olyan dolgokat tudtak meg, amire büszkék lehetnek, megerősödött bennük a szülőföld és a helyi közösség iránti ragaszkodás. Végig nagy fokú érdeklődés kísérte a kutatómunkámat, mert az embereket érdekli a saját múltjuk.

– A történészek egy bizonyos történelmi távlatból kutatják az eseményeket. Miért tartottad fontosnak, hogy a jelen is beemeld a kötet anyagába?

– A jelen bemutatásához óvatosan viszonyultam. Be is akartam mutatni, meg nem is. Ezért éppen csak felvillantottam a jelen eseményeit. Három dolog indított erre. Egyrészt meg akartam örökíteni azokat a személyeket (írásban és képekben), akikre az elmúlt öt év minden egyház- és gyülekezetépítő munkájában számíthattam. Egyfajta köszönetnyilvánítás volt ez számukra. Másrészt meg akartam rajzolni a gyülekezeti élet pillanatképét, és úgy véltem, ezt a jelenben jobban meg lehet tenni, mint ha majd száz év múlva próbálná meg valaki, amikor lehet, hogy az erre vonatkozó források hiányosak lesznek. Harmadrészt ezzel azt akartam sugallni, üzeni a nyüvedieknek, hogy Nyüved története nem ért még véget, ma is folytatódik, íródik, és annak ők is ugyanolyan szereplői, mint ősök, így ugyanazzal a felelősségtudattal és Istenbe vetett hittel kell alakítaniuk a település történetét, mint tették azt elődeik.

– A könyv egyik érdekessége, hogy egy rövid mellékletet is tartalmaz, a falu egykori és mai tollforgatóinak írásaiból. Mi adta ezt az ötletet?

mutatnak rá, identitásunkat erősítik

– Családlátogatás alkalmával az egyik idős hölgnél megláttam egy régi, megviselt könyvet. Rákérdeztem, hogy mi az. Erre ő elmesélte, hogy egész délelőtt azon vívódott, hogy megmutassa-e nekem a könyvet, mert nem akar henegegni, de abban az elhunyt édesapja költeményei vannak lejegyezve. Az édesapa valóban költői vénával volt megáldva. Majd néhány személyről szintén kiderült, hogy az Úrtól ők is kaptak hasonló talentumokat. Úgy gondoltam, kár volna ezeket a szellemi kincseket veszni hagyni, főleg úgy, hogy mindegyik lelki kincsnek is bizonyult, hisz az Istenbe vetett hitről, lelki vívódásról, háláról szólnak.

– **Mi volt a nehezebb? A könyv megírása vagy a kiadás anyagi háttérének összegyűjtése?**

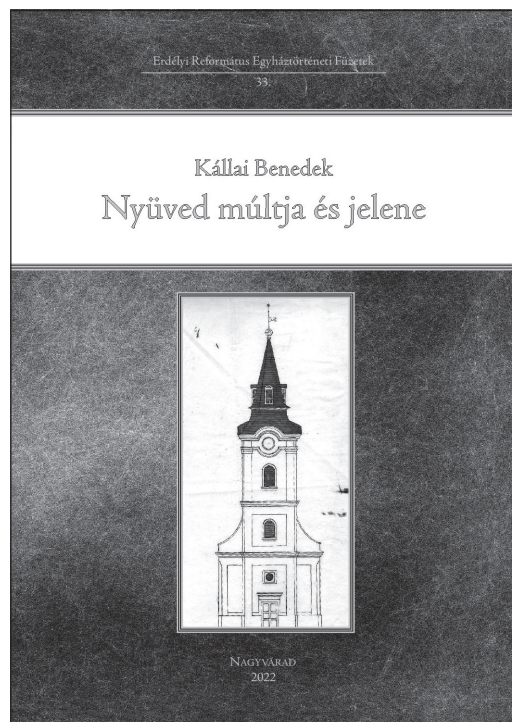
– A könyv megírása, kutatással együtt, bő két évbe telt, az anyagiak előteremtése néhány hónapba. Mégis, lelki alkatomból kifolyólag, az anyagi háttér megteremtése volt a nehezebb, mivelhogy nem szeretek kérni, főleg nem pénzt. De a kiadás anyagi támogatásáról már az első pillanatban biztosított a község polgármestere, akinek ezúton is köszönetet mondok.

– **A múlt és a jelen ismertetése nyomán milyen tanulságokat von le, milyen jövőt sejtet a könyv, illetve milyen reményeket nyújt szerzője a célközönségének, a nyüvedei olvasónak?**

– Nyüved kis lélekszámú falu, kb. 150 lakossal, a gyülekezet létszáma pedig ennél valamennyivel kevesebb. Viszont a 20. század közepén még több mint négyszázan lakták a települést. Ha innen nézzük, akkor a számok elnéptelenedést, elmúlást sugallnak. De ha Nyüved teljes történetét áttekintjük, akkor sokkal biztatóbb képet kapunk. A török háborúk idején, 1552-ben egyetlen adózó portája maradt a településnek, ami 24 embert jelentett, majd 1825-ben, a Berettyó okozta árvizek következtében, a település teljes lakossága végleg el akarta hagyni az élhetetlenné vált községet. Ennek ellenére Nyüved ma is létezik, nem néptelenedett el, nem szűnt meg. Ha valamit, akkor azt biztosan megtanulhatjuk Nyüved történetéből, hogy nem szabad feladni, továbbra is remény-nyel kell tekinteni a jövőbe. Istenbe vetett reménnyel, az ő kezében van mind a település, mind lakosainak a jövője. Az egyházközség címerének fő motívuma, éppen a történelmi tapasztalatok alapján, az olajfa, hisz az kivágása után a legcsekélyebb gyökérből is újra tud hajtani, így a megmaradást, megújulást és a reményt jelöli. Ezek alapján a könyv, nem titkolt szándékkal, a reményteljes jövőt hirdeti az olvasónak.

– **A kötet megjelenése és bemutatása óta az idő kereke forog tovább. Hogyan látod az esetleges folytatást? Bármikor eléd kerülhetnek további érdekes, fontos történelmi adalékok a falu múltjából...**

– Alig telt el egy bő hónap a könyvbemutató után, máris elem került, mondhatom, a semmiből (hiszen Budapestről hívott fel egy ismeretlen levéltáros), néhány újabb adat. Csak egyet említenék: a református lelkipásztorok névsora újabb személlyel egészült ki Bihari István tiszteletes személyében, aki II. Rákóczi Ferenc kuruc seregében tábori

lelkész is volt. Bizonyára további adatok is előkerülnek majd. Ez akár bosszanthatna is, de a történelemkutatás természete már csak ilyen. Ezt el kell fogadni. Ha idővel egy csokorra való további adat előbukkan Nyüved történetét illetően, akkor majd igyekszem megtalálni a módját, hogy azt is közkinccsé tegyem.

– **Mivel bátorítanád azokat, akik valamilyen okból még ódzkodnak belevágni a saját településmonográfiájuk megírásába, és talán csak egy kis biztatásra várnak?**

– A történelem kedvelőinek azt tudom mondani, hogy Nyüved történetének kutatása és megírása hatalmas kaland volt számomra, sok-sok élménnyel, és annak minden pillanatát élveztem. Aki szereti a történelmet, annak az ilyen jellegű kutatás elsősorban nem munka és fáradság, hanem kedves időtöltés lesz, olyan foglalatosság, amit csak a legfontosabb dolgok miatt szakít félbe kis időre, s akkor is alig várja, hogy folytathassa, és amiért örömmel marad ébren akár hajnalig is.

Lelekipásztor testvéreimnek pedig csak azt tudom mondani, hogy a gyülekezetépítés szempontjából is érdemes foglalkozni településük és gyülekezetük történelmével. Nem egy nyüvedei ember lett odaadóbb szolgálattevő a gyülekezetben, amióta ismeri családjá, gyülekezetét és települését múltját. Közhelynek hangzik, de igaz, hogy a történelem az emberiség tanítómestere, a saját történetünk pedig még inkább tanít minket. Az elődök hibáira és erényeire jobban felfigyelnek az utódok, és azokból könnyebben is tanulnak. A gyülekezet életére nézve egy-egy településtörténet olyan, mint egy gyülekezetépítési szakkönyv.

– **Váltsunk témát. Bocskait hordasz, melyet te csizma viselésével teszel egyedivé, és mely legalább olyan mutatós, újszerű, változatos tud lenni, mint egy modern öltöny.**

– A Bocskai-öltöny Debrecenből ered, mégpedig az 1920-as évekből. Eleinte magyar ruhának nevezték, mert a többi között olyan magyaros motívumai vannak, mint a zsinórozás. Már akkor is a nemzeti identitás kifejezőjeként tekintettek rá. Jómagam is így tekintek rá, egyebek mellett ezért is viselem. De van más oka is. Egyszerűen tetszik a formavilága: zsinórok, csizma stb. Szoktam mondani magamról, hogy divat terén nem a 21. század gyermeke vagyok, hanem a megelőző századoké. Talán ez is a történelem iránti szeretetemből alakult így ki. Az első Bocskai-öltönymet szüleimtől kaptam balagásom alkalmából. Akkor még megnézték, megmosolyogták az embert, ha ilyen ruhában látták, ma már divatnak számít, egyedül a csizma az, amire felfigyelnek az emberek.

– **Milyen alkalmakon viseled a hagyományos öltözetet? A csizma tisztán tartása, gondolom, időigényesebb munka, mint egy félcipőé... Egyébként kényelmes viseletnek számít?**

– Bocskai-öltönnyel és a hozzá illő zsinóros inget általában istentiszteletek alkalmával viselek, illetve különleges ünnepi alkalmakkor. Úgy vagyok ezzel, mint a régiek, akik mindig a legszebb ruhájukban jelentek meg a templomban, az Úr színe előtt. Nekem ez számít a legszebbnek. Ami különlegesebbé teszi a ruházatomat, az a csizma. Mint említettem, egyrészt azért hordom, mert tetszik. De van ennek személyesebb oka is. A csizmamat még nagytatám készítette 1967-ben, amikor apukám született. Így az egyfajta folytonosságot fejez ki, és amikor felveszem, emlékeztet édesapámra és nagytatámra. Amúgy a tisztán tartása nem sokkal időigényesebb, mint bármilyen más lábbelié. Kényelem szempontjából ugyanolyan, mint a félcipők, csak azoknál jóval szebb.

Az időszakos böjt jótékony hatásai

Egyre nagyobb népszerűségnek örvend az időszakos böjtölés (intermittent fasting) táplálkozási módszere. Lényege az időszakos energiabeviteli korlátozás, amely időkeretben helyezi el a napi étkezéseket. Így az étkezések ütemezésében van egy böjt időszak és egy időszak, amikor táplálékot vehetünk magunkhoz. Többféle felosztásban oldhatjuk meg ezt, akár úgy, hogy a hét napjait, akár úgy, hogy a nap óráit osztjuk be ciklikusan.

A tanulmányok számos egészségi előnyt tulajdonítanak ennek a táplálkozási módszernek, és a fogyásban is kiváló eszköz lehet.

AZ IDŐSZAKOS BÖJT MÓDSZEREI

– Az 5:2 diéta

Ez a módszer azt jelenti, hogy 5 napon át normál, megszokott módon esznek, 2 napon át pedig nagyon alacsony kalóriabevittel (kb. 500 kcal). Bármely két nap választható. A kutatások azt mutatták, hogy a hagyományos diétás étrendekhez képest ez hatékonyabb módszer a fogyáshoz, és csökkenti a vércukor-, valamint a koleszterinszintet.

– Váltakozó napi böjt, vagyis ADF (alternate-day fasting)

Az ADF-et inkább gyors fogyáshoz alkalmazzák, kevésbé fenntartható hosszú távon, mint az 5:2. Lényegében folyamatosan váltakoznak a nagyon alacsony kalóriabevitelű (kb. 500 kcal) napok és a normál napok. A tanulmányok az ADF esetén 8-10 héten belül jelentős súlycsökkenést mutattak ki, azonban problémaként említik, hogy jellemző a böjti napokon a kalóriabevitel feljebb csúszása, aminek hatására csökken a kalóriadeficit, és lassul a fogyás. Hosszú távon, úgy tűnik, hogy a tradicionális diétához képest az ADF nem hoz jobb eredményeket, mert néhez mellette kitartani az éhségérzet miatt.

– Időszakos megszorítás (TRE)

Az időszakos megszorítás talán a legnépszerűbb módszer. Ennek lényege, hogy a nap során kijelölnek egy időszakot, amíg nem vesznek magukhoz kalóriát, a nap hátralévő részében pedig elfogyasztják a napi kalóriamennyiséget.

El lehet kezdeni 12 órás időablakkal is, tehát 12 órában étkeznek például háromszor, és a másik 12 órában nem esznek, maximum kalóriamentes folyadékot fogyasztanak. Idővel csökkenthető az étkezési időablak hossza. A legnépszerűbb verzió a 16:8, vagyis 16 órás böjt és 8 órás étkezési időablak.

AZ IDŐSZAKOS BÖJT TAGADHATATLAN ELŐNYEI

A tanulmányok és a tapasztalatok is azt mutatják, hogy az időszakos böjtnek a fogyáson

kívül is számos egészségi előnye van. Nézzük át ezeket az előnyöket!

– Testtömegcsökkenés

Az időszakos böjt egyik előnye a testtömegünk csökkenése a csökkentett kalóriabevitel miatt. Sokan ezért is vágnak bele.

– Csökkent vérnyomás

Egy 23 alanyon végzett tanulmány azt igazolta, hogy a 16:8-as böjt hatására jelentősen csökkent a szisztolés vérnyomás. Az eredmények addig voltak kimutathatók, amíg az időszakos böjt tartott!

– Csökkent gyulladás

Állatokon és embereken végzett megfigyelések nyomán is kimutatták, hogy jó hatással van a gyulladással járó folyamatokra.

– Alacsonyabb koleszterinszint

Az ADF módszer 3 hetes vizsgálatában azt találták, hogy állóképességi edzésekkel kombinálva csökkent az LDL- és az összkoleszterin-szint is.

– Csökkent inzulinrezisztencia

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az időszakos böjt segít a vércukorszint stabilizálásában. Am a dietetikusok óvatosságra intenek az időszakos böjt kipróbálásában azért, mert a böjt hatására leeshet a vércukorszint. Érdemes tehát az orvossal konzultálva belevágni!

– Jobb éjszakai alvás

Sok időszakos böjtölő számol be jobb alvásról, jobb alvásminőségről. A böjt segít szabályozni a cirkadián ritmust, ami meghatározza az alvási mintánkat. Egy szabályozott cirkadián ritmusban az ember könnyen elalszik, és frissen ébred. Ráadásul ha lefekvés előtt 1-2 órával nincs étkezés, akkor a szervezet nem az emésztéssel van elfoglalva, és nyugodtabban lehet álomba szenderülni.

KÉRDÉSEK AZ IDŐSZAKOS BÖJTRŐL

Beszéljünk akkor az időszakos böjt gyakorlati kérdéseiről!

– Mennyit lehet enni az evési időperiódusban?

Ha a cél a fogyás, akkor a bevitt kalóriamennyiséget célszerű kb. 500 kalóriával

csökkenteni a megszokotthoz képest, ami egy nagyobb reggeli vagy vacsora kihagyását jelenti.

– Milyen folyadék iható a böjt időperiódusában?

Célszerű vizet, abból is sokat. A böjt időszakában ne vegyünk magunkhoz kalóriát tartalmazó folyadékot és ételt, sem zöldséget, sem salátát, kizárólag üres kávé, tea és víz fogyasztható!

– Mikor nem ajánlott az időszakos böjt?

Minden, a normáltól eltérő egészségi állapotot indokolja az orvosi jóváhagyást. Azonban semmiképp nem ajánlott terhesség vagy bármilyen evési zavar (anorexia, bulimia) estén kipróbálni.

– Hogyan lehet az éhséget kontrollálni a böjt alatt?

Eleinte vélhetően éhes lesz az ember a böjt időszakában, hiszen hozzá kell szoktatnia a szervezetét ehhez az új rendszerhez. Kezdjük az időszakos böjtöt 12 óra étkezéssel és 12 óra böjttel, és fokozatosan, egy-egy órával csökkentjük az étkezési ablakot! A böjt során igyunk sok vizet!

– A böjtölés nem okoz izomvesztést?

A tanulmányok azt állapították meg, hogy ha az étkezési ablakban elfogyasztjuk a szükséges fehérjemennyiséget, akkor nem következik be izomvesztés. Az étkezési ablakban követhető akár a fehérjediéta is. Egy tanulmány egyenesen azt találta, hogy az időszakos böjt kisebb izomvesztést okoz, mint a hagyományos kalóriamegkorlátozó étrend.

– Nem fog lelassulni az anyagcsere a böjt hatására?

Nem. Sőt, a rövid időtartamú böjtök még fokozzák is az anyagcserét. A 3 vagy több napos böjtöknél már előfordulhat anyagcsere-lassulás, de ez már egy speciális szegmense ennek a típusú étkezésnek.

ÖSSZEFOGLALÁS

Az időszakos böjt fogalma csupán az étkezésre van kidolgozva, így én azt mondanám, hogy ez egy fogyókúra, tisztító program. Valódi böjtté akkor válik, amikor ennek megteremtjük a lelki oldalát is.

Iktassuk be a napi imádságokat: a nap folyamán a böjt étkezésmentes időszakában lehet a legjobban imádkozni. A testi táplálék megvonása idején a lélek éberebb. Akkor biztosan nem alszunk el, hanem Istenre tudunk figyelni. Az imádságok többfélék lehetnek: bűnvalló, bűnbánati, hálaadó, közbenjáró vagy akár dicsőítő ima.

Így a böjti idő végére már nem csupán karcsúbban, hanem lélekben is feltöltődve érünk.

Mit tegyünk, ha kialszik a fény?

Hálaadás. Ez az, amire talán a legtöbbször felhívja a figyelmet az igehirdető. A háládatlanság ősbűn. Az első emberpár bűnének talán ez volt a fő oka. Eljátszottam a gondolattal, mi lett volna, ha hála lett volna a szívükben mindazért, ami körülveszi őket. A kígyónak arra a kérdésére, hogy mit nem tehetnek, válaszolhattak volna akár azzal is, hogy elviszik a kígyót egy Éden-túrára, és megmutatják, mennyi mindenük van. De nem, mert nekik csak az került a figyelmük középpontjába, hogy mijük nincs.

Hála mindazért, amim van – fontos, hogy erre emlékeztessük magunkat. De! Ez még mindig csak a kezdő szint a hála megtanulásában. Ezt is meg kell tanulni, mert sokszor nem jut eszünkbe, természetesnek vesszük, nekünk az jár... és máris eltűnik a hála. Van azonban egy haladó szint is a hálaérzetben: hála mindenkor, mindenben, mindenért. Igen, akkor is, ha sötét van. Egy megdöbben-tő ígét találtam erre vonatkozóan:

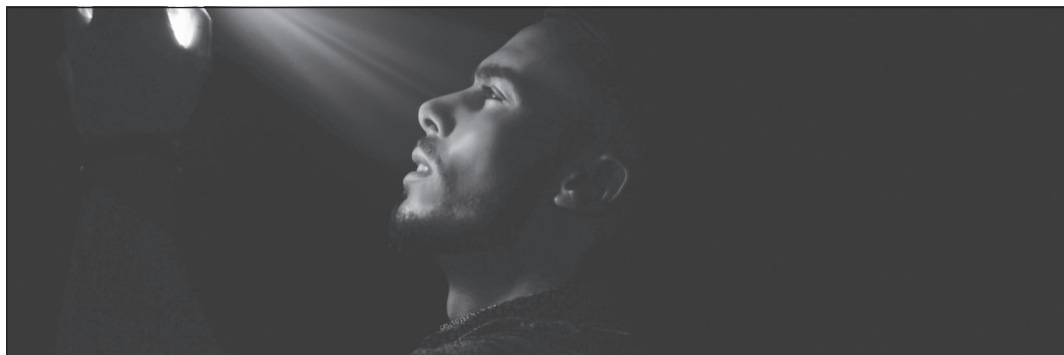
„Aki köztetek féli az Urat, hallgasson szolgálja szavára! Aki sötétségben jár, és nem ragyog rá fény, bízson az Úr nevében, és támaszkodjon Istenére! Ti azonban, mindnyájan, akik tüzet szítotok, gyújtónyilakat gyártotok, saját tüzetek lángjába kerültök, nyilaitok tüzébe, melyet ti gyújtottatok! Az én kezem teszi ezt veletek, kínok közé kell jutnotok!” (Ézs 50,10–11).

Mit tegyünk, ha kialszik a fény? Mit tegyünk életünk nehéz időszakában? Hogy adjunk hálát még azért is?

1. Bízunk: ez nem azt jelenti, hogy Isten akarátán kívül vagyunk.

Az üldözött keresztyéneknel, akik több millióan vannak a világban, és bátran vallják meg hitüket, ez nem kérdés. Amikor éppen ezen gondolkodtam, a gyülekezeti házban, a közelben egy hangos petárda robbant. Megijedtem. Feldühített, mert sok kutyát láttam reszketni a napokban emiatt. S aztán eszembe jutott, hogy vannak olyan részei a világnak, ahol templomok és zsinagógák közelében a robbanás előtt még kiabálnak valamit, és a hatás sokkal keményebb. Ne jussunk ideig! Én azonban a jogos dühöm ellenére eldöntöttem, hogy mindent megteszek a magam helyén, hogy ez ne is valósuljon meg a környezetemben. Ehhez a békét kell terjeszteni, ami a hálátelt szívből fakad, és hatással lesz a környezetemre.

A sötétség elbizonytalanít. Nagy emberek, bibliai hősök is kerültek ilyen szituációkba: „Eltorlaszolta utamat, nem mehetek tovább, sötétbe burkolta ösvényeimet” (Jób 19,8) – mondja Jób ebben a helyzetben. Habakuk így reagál: „Meddig kell még kiáltanom, Uram, miért nem hallgatsz meg?”

(Hab 1,2) – ugye ismerős a kérdés? A kemény Keresztelő János pedig a börtönben elbizonytalanodik, lelki szeme elhomályosodik: „Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várunk?” (Mt 11,3) – küldi a kétségbeesett üzenetet tanítványaival.

2. Tudd, hogy a fényben született hit a sötétben fejlődik igazán.

Mint a gomba. Fontos ám, hogy a fényben indul meg a hit magja leginkább, de a sötétben növekszik a legjobban. Ezért ne legyen elvárásunk, ha valaki hitetlenül kerül bele sötét helyzetekbe, hogy akkor most ettől elkezdjen hinni. Legfeljebb amolyan félelemalapú hit lesz ez, amire fentebb is tettem utalást.

Mit csináljunk ilyenkor? Ha már van fényben szerzett hitünk? Az ígéretekbe kell kapaszkodni! Ígélet pedig van a Szentírásban bőven: olyan ígéretek ezek, amelyeket Isten betart. Példaként állhat előttünk Ábrahám élete. Kapott egy nagy ígérést: fiad lesz. Ezután pedig évtizedek teltek el sötétségben. Közben pedig nőtt a hite. Mit tett Ábrahám? Továbbra is engedelmes volt, tovább szolgált. Abból élt, amit még a fényben kapott. Ezért fontosak a jó napok, ha az Istennel való kapcsolatot erősítik és nem kalmárszellemet.

3. Vedd észre, a sötétben meglátjuk azt, amit a fényben nem.

Lásd a csillagokat! Nappal nincs esély rá. Éjszaka láthatod a csillagokat, amelyek azért vannak odafenn, hogy Istent dicsérjék. Ezenkívül a sötétben messze ellátsz. Távoli fényt látsz, amire nappal szintén nincs esély. Olyan perspektívát ad így a mélység, amely tágas térre vezet. Csak engedd, hogy kivezessen!

A bajban megtudod, ki a barát. Sőt, testvéreddé válik a nyomorúságban. És ha át-mész a mélységen, sokkal megértőbb leszel te is azokkal szemben, akik elbuknak. Ítéltél azok felett, akik elváltak? De ha át kellett menj ezen, már nem fogsz a bírók székéből okoskodni. Ne legyen így! Megszóltad a másikat, hogyan neveli a gyermekét? Lesz a tied is kamasz, és fogsz nagyokat hallgatni. Tanulj a sötét helyzetekből, és vigyázz, ne gonoszabb, hanem megértőbb emberré tegye-

nek. Nem a bűnnel szemben kell megértőnek lenni, hanem az elbukót kellene felemelni.

4. Hidd el! Jobb a sötétben az Úrral, mint a világosságban nélküle.

Amire a sötétségben szükségünk van, az a türelem. Nem a tehetetlenségre buzdítok, a türelem nem apátia. De nagyon oda kell figyelni azokra az ötletekre, amelyek akkor és ott születnek meg.

Visszatérünk egy kicsit Ábrahámról. Volt neki is ötlete, egy saját. Nem tudott már várni az Úr ígéréteire: maga cselekedett. A szolgálóleány gyermekét Ismáelnek hívták, és habár minden emberi élet értékes, hívhatjuk őt a türelmetlenség gyermekének, akinek tulajdoníthatóan még ma is sok a háborúság.

5. Tapasztalat: Ha lemegy a nap, újra felkél!

Félsz az éjszakától? Nem csodálom, mert amikor minden csendessé válik, akkor helyet kapnak az érzelmek. Nagyokat lehet sírni, amikor senki sem lát. Péter apostol nagycsütörtök éjszakáján egy nagyot sírt, de mivel az Úr szeme pillantotta meg, ebbe bele tudott kapaszkodni, és nem zuhant a mélybe. „Ott fogsz majd sírni, ahol senki sem lát” – fogalmazza meg ezt egy táncdal. De tudd, hogy ez nem igaz, mert nem tudsz olyan helyen sírni, ahol senki sem látna. Mert Isten lát, és talán sehol sincs olyan közel hozzád, mint könnyországban.

Testvér! Ha rossz idő van, örülj, mert utána jó idő lesz. Ha éjszaka van, tudnod kell, hogy felkel még a nap. Egyszer majd úgy kel fel – éppen akkor, amikor az ember úgy érzi, hogy soha –, ahogy még nem tapasztaltad, azzal az erővel. Érezted már a nap melegét? Valamennyire igen, de korántsem annyira, mint amennyire a nap képes melegíteni. Láttad már a nap fényét? De ha teljességében látnád, belevakulnál. Eljön azonban a nap, amikor meglátod azt, amit ma még elképzelni sem tudsz. Istené az utolsó szó! Ha a sötétségben az Ő kezét fogtad, akkor majd ismét érezni fogod a kézfogását, határozottabban és egy másik úton fog vezetni tovább, egy olyan úton, mely örökké tart.

Addig is tanulj meg hálásnak lenni. Kezdő szint: hála a jóért. Haladó szint: hála a megpróbáltatásokért. Jó tanulást!

Megújult az albisi református templom tetőszerkezete

Albis református temploma szinte észrevétlenül bújjik meg az érmelléki dombok között. Robusztus tornya a valódi méreteit csak egészen közelről mutatja meg a szemlélőnek. Titkok és legendák övezik építését és korai történetét.

Írott források hiányában két, egymástól jöcskán különböző elmélet kering a templom építéséről. Az egyik szerint szászok építették, akik a tatárjárás után telepedtek meg itt. A templom, különösen a torony formája, tájolása valóban szász jegyeket mutat. Legközelebb Erdélyben, Nagyszeben mellett, Vízaknán találunk hasonlót, ám az ottaniak a templomukat magyar építésűnek tudják. Szászok nyomát másban itt nem találjuk. A név lehet az Albert becézett formája, vagy az Elba folyó nevének torzulása. Svájcban, Zürich közelében egy hegy viseli az „Albis”

nevet, hogy a család első törzs-ősei Bihar megyei Albis helységről nevezettek legelőbb.” (Forrás: Arcanum: Zólyomy család.) 1825-ben az akkori lelkipásztor szájhagyományra hivatkozva szintén a Zólyomyaknak tulajdonította a templom építését. A Zólyomyakhoz kötődik az a legenda is, miszerint a család hatalmas kincset rejtett el a templomban, s az akkor fog előkerülni, ha a templom végveszélyben lesz. Egy másik legenda szerint a templom alól alagút vezet Székelyhídra, ahol a Zólyomyak második központja állt.

A templom feltehetően a 13. században, a tatárjárást követően épült. Eredeti alakját, stílusjegyeit javarészt megőrizte, bár két jelentős módosítás is történt: a 18. század folyamán a templomhajót meghosszabbították, 1875-ben pedig a tornyot egy szinttel magasították, az addigi nyitott, gerendából ácsolt harangszint és zsindegyel fedett sisak

kát: pár éven belül a falak átnedvesedtek, a vakolat mállani kezdett, felpúposodott. A bajt tetézte, hogy az elavult bádогоzás és csatornarendszer már nem látta el feladatát, az oromzat több helyen omladozni kezdett, a templomhajó beázott. Mindehhez a hajó falai két helyen is megrepedtek.

2020-ban a gyülekezet Magyarország Kormányához fordult segítségért a tetőszerkezet javításához pályázat formájában. 2021-ben a Bethlen Gábor Alap 15 000 000 forintnak megfelelő összeget, 201 000 lejt folyósított az elvégzendő munkálatokra. Műemlékről lévén szó az engedélyeztetési eljárás elhúzódott, így 2023-ban kerülhetett sor szerződéskötésre az Eraki Agro Construct Kft. kivitelező céggel. A templomhajó új fedelet kapott, a torony sisakját letisztították, korrózió elleni védőréteggel látták el, és lefestették.

Mindezek mellett a gyülekezet gyűjtést indított, hogy az 1875-ben a toronyóra számára kialakított helyre végre ne csak festett számlap, hanem valódi óraszerkezet kerüljön. A kivitelezéssel Deák Lászlót bízta meg. Így tavaly nyár végétől az albisi templom tornya másodpercnyi pontossággal mutatja az időt, és harangütéssel jelzi az órákat.

Rengeteg munka áll még előttünk: meg kell szüntetnünk a falak zizedését, a padlózat korhadását. Ki kell javítani a repedéseket, a vakolatot. Kívül-belül festeni kell. Templomunk páratlan a maga nemében: az egyetlen olyan templom a Kárpát-medencében, amelynek tornya a szentély fölé épült, és amelyben a szentély fölött, a torony első emeletén szintén szentély volt kialakítva.

Érdemes Albisra betérni, szívesen fogadjuk a látogatókat. A templom csendje, a toronyba a falban vezető „gyilkölépcső”, a templomkert világháborús emlékműve, Irinyi János és Irinyi József mellszobra maradandó élménnyel ajándékozza meg az érdeklődőt.

SZATMÁRI ELEMÉR

nevet, környékén több településnek is előneve ez. Ezerszáz éve, 900 környékén a volgai bolgárok fejedelmét hívták Albisnak, velük a magyaroknak szoros kapcsolatuk volt. Végül a székelyföldi Kézdi-Albis semmiképpen nem köthető szász eredethez. A másik elmélet szerint a Zólyomy család építette a templomot, akiknek Albis ősi fészük volt. („Annyi bizo-

helyett zárt, ablakos harangszintet és bádого sisakot építettek. A templom ablakait az idők folyamán többször is módosították, ma láthatók az eredeti ablakok is. Legutóbb 2007-ben történt átfogó, külső-belső felújítás, ekkor feltárták az eredeti ablakokat, helyreállították a szentélyt. Sajnálatos módon a kivitelező nem végzett minőségi mun-

Örök élet beszéde

(Folytatás az 1. oldalról)

Elindult a Királyhágómelléki Református Egyházkerület missziós programja.

Januárban a szilágysomlyói egyházmegye lelkipásztorainak áhítata szól, a sorozat címe: Vagyok. Februárban Gedeon hithős életét veszik górcső alá a zilahi egyházmegye lelkipásztorai. Márciusban a temesváriak a próbatételekről beszélnek Péter első levele alapján. Áprilisban a feltámadásról szólnak az aradi egyházmegye lelkészei. A bihari egyházmegye lelkipásztorai májusban az útról

beszélnek, júniusban pedig Pál apostolnak a római gyülekezethez írott levele 7. és 8. része alapján tolmácsolják Isten igéjét. Júliusban az érmellékiek a hegyi beszédben található boldogmondásokat magyarázzák. A szatmáriak augusztusban Isten ígéreteiről, szeptemberben pedig Isten kérdéseiről szólnak. A nagykarolyiak októberben, azaz a reformáció hónapjában, Jósafát életét tárják a nézők és hallgatók elé. Novemberben a nagybányaiak a szívről szívből szólnak. Végül pedig a püspökségen szolgáló csapat Krisztus eljövételével és reménységével biztat.

Az Úr Jézus, látva azt, hogy a kemény beszéd miatt többen elhagyják, megkérdezi a tanítványait, hogy ők is el akarják-e hagyni. Péter válasza hitvallás: „Uram, kihez mennénk? Örök élet beszéde van nálad. És mi hisszük és tudjuk, hogy te vagy az Istennek Szentje” (Jn 6,68–69). Szóljon tehát az ige, mert több ez, mint bármilyen motivációs tréning. Lehetőség a hitélet elkezdésére és megerősítésére, és a lelkipásztorok közösségét is erősíti.

Iratkozzanak fel a YouTube-csatornára! <https://www.youtube.com/@OroKRE>

RÁCZ ERVIN

Varga Béla Tibor: A kismajtényi református egyház története (1952)

Varga Béla Tibor (1911–1986) a gyülekezet meghívására 1951-től 1978-ig történelmi nevezetességű helyen, Kismajtényban volt lelkész. A település a szatmári békéhez kötődik, itt tették le 1711-ben II. Rákóczi Ferenc kurucai a fegyvert. Az emlékmű a mai Kismajtény és Domahida közötti vasútállomás mögött áll, a fegyverletétel helyén.

A lelképásztor 1952-ben megírta A kismajtényi református egyház története című könyvet. 2007-ben kis példányszámban már kinyomtattam a híveknek. Látva az érdeklődést, nagyobb állami és egyházi könyvtáraknak is kinyomtattam, Szatmárnémetiben, a Someșul Nyomdában (2023). Az olvasók és a kutatók díjmentesen olvashatják ezekben a könyvtárakban.

A néhai kismajtényi lelkész az egyháztörténet írását tanáraitól, elődeitől, az irodalom és a történelem nagyjaitól tanulta. Epiktétosz görög sztoikus filozófus tanítását követte: „Tűzz magad elé egy jellemet és mintaképet, és tartsd magad hozzá, akár egyedül vagy, akár az emberek között!” Ha nem is értékelték a szellemi munkát, ő akkor is dolgozott. Ezt fejezi ki könyvének mottója is: „Numquam est par fama labori” (Horatius). *(A hírnév sohasem egyenlő a munkával – szerk. megj.)*

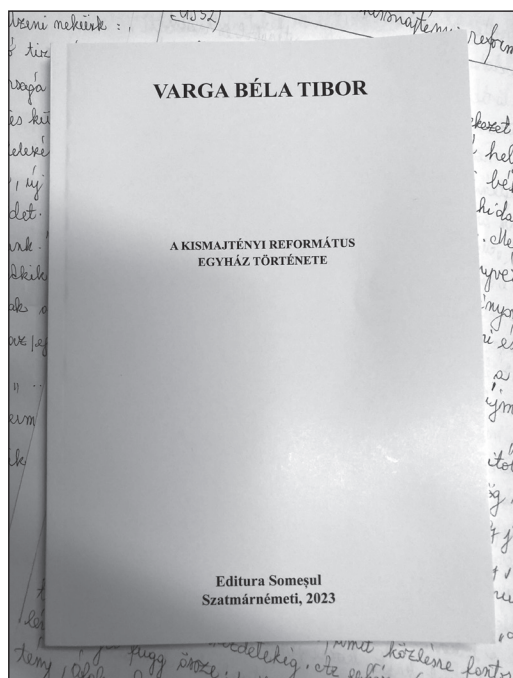
Könyvében beszámol mindenről, amit közlésre fontosnak tart. Visszatekint a kezdetekig. Az egyházközség múltja három településsel függ össze: Nagymajtény, Ebesfalva (Ókismajtény, Ófalu, Puszt), Kismajtény vagy Újkismajtény.

A fegyverletétel idején csak egy Majtény létezett.

Nagymajtény 1723-ban vette fel ezt a nevet, amikor a reformátusok az Ebesfalva nevű pusztára kitelepítettek Nagymajtényből és Erdődről. A kitelepítés történetét megírta az akkori lelkész. Ez történelmi okmány.

Tizennégy család élt az Ebes-patak partján lévő árvizes, mocsaras helyen. Új otthon, új egyházat alapítottak. Kismajtény lett a neve. Ez a második honalapítás. Az állandó víz arra kényszerítette őket, hogy települjenek át a Hegyre (Messzelátó domb), a mai helyükre. Az átköltözés 1886-ban befejeződött. A mai község neve is Kismajtény. Az öregek Új-Kismajténynek nevezték.

A könyv bemutatja a református egyház megalakulását, az otthonteremtést és az intézmények létrehozását. A templom

és az egyházi élet fontos szerepet kapott. A templom sudár tornyával messzire világít a dombtetőn, hitükhöz és nemzetiségükhöz hű ősokeket dicsér, de az utódaikat is, akik szintén derekasan helytállnak.

A település története igen mozgalmas, de küzdelmes is. Lakói háromszor kényszerültek arra, hogy új hajlékot építsenek maguknak. A múlt beleszövődik az emlékekbe, az épületekbe, a családok életébe. Ki tudná kiszámítani azt az erőtenyezőt, melyet a három haza együttese ad? – teszi fel a kérdést a szerző. Üzeni nekünk: „Ihlessen bennünket az egyházmentő és fenntartó tizennégy család szelleme, törhetetlen hite, tűzben edzett bátorsága vallásunk megbecsülésére, komoly áldozathozatalra, hősiességre és kitartásra. Felénk ragyog a múltból az elköltözés csillaga. Antaeus görög hős, mikor a földet érintette, új erőt nyert, csak akkor pusztult el, mikor elhagyta a földet. Addig legyőzhetetlenek vagyunk, míg a múlt talaján állunk.”

Akik ebben a szellemben és ennek életerősítő jegyében állnak az egyház szolgálatában, azok felé száll a szerző áldáskívánása az apostoli tolmácsolásban:

„Legyetek feddhetetlenek és tiszták, Istennek szeplőtlen gyermekei az elfordult és elvetemedett nemzetség közepette, kik között fényletek, mint csillagok e világban” (Fil 2,15).

Erdődön, Petőfi születésének 201. évfordulóján

Az év első istentiszteletén a Zsidókhöz írt levél 11. fejezetének 27. verse alapján szólt az igehirdetés Erdődön: „Nem félt, hanem kitartott, mint aki látja a láthatatlant.”

Az új esztendő első reggelén emberi időszámítás szerint sok tekintetben új kezdődik. Új naptárakat teszünk ki a falra, az asztalra, ízlelgetjük az új dátumot: 2024. Még sokat az új esztendőből nem látunk, csak azt, ami előttünk van. Inkább csak az aktuálisat látjuk, amiben vagyunk. Persze, vannak terveink és reményeink, ahogy bizony félelmeink és aggodalmaink is a jövőre nézve. Vannak elképzeléseink – de 2024 igazából „láthatatlan”. De mi mégis bízunk, ahogyan Mózes is tette. Nem látta azt, ami jön, de látta azt, Aki velük jön! Aki ott volt akkor is, mikor ő megszületett, Aki nem engedte a Nílusbba veszni, hanem megtartotta az életét. Aki később megszólította a lángok közül, és küldetést, értelmet adott az életének. Aki rettenetes csapásokkal törte meg Egyiptomot, és hatalmasan küzdött népéért. Aki megszabadította őket. Látja, hogy jön velük Ő. Éjjel tűzoszlop vezeti, nappal felhő kíséri őket, és Mózes benne látja Istent. Nem látjuk mi sem azt, ami jön. Még ezt az előttünk álló esztendőt sem. De láthatjuk mi is Őt. Azt, Aki születésünkkor a mi életünket is megtartotta, eddig hordozta. Aki egy napon minket is megszólított, és eleven lánggá lett a szívünkben, az életünkben – mondta igehirdetésében Kaszaniczki Csongor erdői lelképásztor.

Az erdői szokásoknak megfelelően az első délelőtti istentisztelet után, a költő 201. születésnapján, megkoszorúzták a református templom előtti Petőfi–Szendrey-szoborcsoportot, majd elénekelték Petőfi egyik ismert versét, a Távoból-t.

Ünnepi istentisztelet Igazfalván

A Temes megyei Igazfalva 120 éve felszentelt református templomában ünnepi istentiszteletet tartottak 2023. december 10-én.

Ígét hirdetett Bogdán Szabolcs János püspök. Az ünneplőket Czapp István lelkipásztor és Gergely Elemér gondnok köszöntötte. Igei köszöntőt mondott és imádkozott Farkas Zsolt egyházkerületi közigazgatási előadótanácsos. Ünnepi műsorral szolgált Pap Attila orgonaművész és a temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum citerásai Szabó Ferenc vezetésével. Köszöntőbeszédet mondott Bódis Ferenc esperes, Molnár András, a Temes megyei RMDSZ-szervezet elnöke, Karakas Anikó, Vésztő polgármestere, Borbélyné Tötösi Ágnes, Nagydorog polgármestere, Kecsés Andrea, Elek alpolgármestere, Shultzné Vajás Klára, Deszk képviselője, Ihász János, Igazfalva polgármestere, Dorcsák Ignác vésztői lelkipásztor, Böndörné Jaksza Judit nagydorogi presbiter, Muțiu Péter facsádi plébános.

Az Alpár Ignác tervezte igazfalvi református templomot 120 éve, 1903. december 6-án szentelték fel. A felszentelésre kész lett az orgona; megépítésével a gyülekezet akkori előjárói Soukenik János szegedi orgonaépítőt bízták meg.

2016 májusában kezdődtek a templomon a javítási munkálatok. A templomhajót újra kellett vakolni. Ezt a munkálatot a romániai Vallásügyi Államtitkárságtól elnyert

20 000 lejes pályázatból kezdték el. A templom hátsó tetején is cserepet cseréltek, a gyülekezet saját költségén.

A templom és a torony további javításához támogatókat kerestek, kapukat döntöttek. Ügyük mellé állt a Teleki László Alapítvány; felmérve a helyzetet és látva, hogy mekkora szükség van a segítségre, négy évre lebontott munkatervet dolgoztak ki a templom felújítása érdekében. Segítségükkel az egyházközség mérnököket, tervezőket talált, akik többszöri látogatásuk alatt felmérték az elvégzendőket.

Pályázatot nyújtottak be a budapesti Emberi Erőforrások Minisztériumához, akkor még nem is sejtve, hogy egy hatalmas vihar felgyorsítja a dolgokat, ugyanakkor veszélybe sodorja a templom tornyát. Isten kegyelme, hogy a 2016. augusztus 17-i vihar alatt a templomtorny a helyén maradt, ámbár elcsavarodott és megdőlt. Szakemberek bevonásával akkor úgy gondolták, hogy sikerült stabilizálni a tornyot, elhárítva a ledőlés veszélyét. 2016 végén a budapesti Nemzetpolitikaért Felelős Államtitkárságtól támogatást kaptak a további munkálatokhoz. A gyülekezet is folyamatosan gyűjtötte az adományokat. Októberben elkezdték a javításokhoz szükséges engedélykészesítését. Sikerült szerződést kötni egy kivitelezővel, az anyagbeszerzés is elindult augusztus hónapban.

2017. szeptember 17-én – a reformáció 500. éve alkalmából tartott ünnepség és em-

léckapu-állítás délutánján – újabb, az előzőnél nagyobb vihar sújtotta a falut. Ennek a hatalmas szellőkésnek nem tudott ellenállni a templom tornya, és sokak szeme láttára zuhant a földre. Zuhanásakor azonban a templom tetőzetében is nagy kárt okozott. A következő napokban eltakarították a romokat, és sürgősen nekiláttak a tetőzet ideiglenes kijavításának. Ez sikerült is, de a torony csonka maradt.

Akkor már nem toronyjavításra gondoltak, hiszen teljesen új tornyot kellett építeni a régi helyett. A torony végül, Istennek hála, megépülhetett a támogatóknak köszönhetően, a templom régi pompájában ragyog, és a felújított orgona hangja is felcsendült a templomban. Soli Deo Gloria!

KREK.RO

Évek óta az abortusz a vezető halálozási ok

Minden év végén érdeklődéssel fogadjuk a statisztikai kimutatásokat, s ezek sajnos egyre nyomasztóbbak. Közülük az egyik legszomorúbb adat az abortuszra vonatkozik.

Az elmúlt években szinte napi rendszerességgel követtük figyelemmel a koronavírusban elhunytak számát. Örültünk, ha azt láttuk, hogy a számok csökkennek, mert a járvány gyengülésével egyre jobban visszanyertük a mindennapi tevékenységekhez szükséges szabadságunkat. Aztán derült égből villámcsapásként ért a hír, hogy a szomszédos országot megtámadták. Attól kezdve a figyelmünk a háborús eseményekre és a harcok áldozataira összpontosult. A média talán a szükségesnél többet is foglalkozott ezekkel a nyomorúságokkal, aminek negatív hatásai közé sorolható a szorongás, az elszigetelődés, a megosztottság. És miközben mi a nagy nyilvánosságú csapásokra fókuszáltunk, addig az abortusz a legnagyobb mértékben szedte áldozatait. Talán helyesebb úgy fogalmazni, hogy az abortusznak áldoztunk a legtöbb életet, hisz ezért egyedül mi vagyunk a felelősök.

A worldometer.info valós idejű statisztikával foglalkozó honlap adatai szerint a 2023. év végére közel 45 millió abortuszt végeztek a világon. Ez a szám messze meghaladja a más okokból adódó halálozások mértékét. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2021-es jelentése ennél is nagyobb számokat feltételez, ezek szerint több mint 73 millió abortuszt végeznek minden évben világszerte. Tehát minden 10 terhességből 3 szándékos abortusszal végződik.

A honlapon figyelemmel követhetjük a vezető halálozási okokat is, mint a fertőző

betegségek, rák, dohányzás, alkohol, AIDS, malária, közúti balesetek és öngyilkosság. Ezek együttesen kicsivel kevesebb, mint 33 millió elhalálozást okoztak. Az abortuszok száma ezt meghaladja több mint 10 millióval.

Magyarországon 2022-ben jogszabályba foglalták, hogy a terhesség megszakítását csak akkor lehet elvégezni, ha előbb az abortuszt kérőnek megmutatják a baba szívhangját. Minden jel arra mutat, hogy ez nem minősült visszatartó erőnek. Romániában sem jobb a helyzet: 2021-ben 13 686 abortuszt jegyeztek be (ki tudja, mennyi volt valóban?), az elmúlt 30 évben pedig több mint 8 milliót. A lakosság arányához mérten, világszinten a szégyenletes dobogó második fokán állunk.

„Íme, az ÚR öröksége a fiak, és az anyaméh gyümölcse: jutalom” (Zsolt 127,3). Úgy tűnik, hogy sokan vannak azok, akik ebből az örökségből és jutalomból nem kérnek. Az élet Isten ajándéka, ezért becsüljük meg! Isten legyen irgalmas azokhoz, akik nem tudják, mit cselekszenek!

ERDEI-ÁRVA ISTVÁN

Kiemelkedő esemény 2023-ban a Szatmárnémeti Református Egyházközségben

„Mert reménységben tartattunk meg” (Róm 8,24)

Isten kegyelméből 2023. október 26–29. között ismét megszervezték immár a III. Németi Napokat. Kiss József, a Szatmárnémeti Református Egyházközség lelkipásztora már 2021-ben megfogalmazta, hogy ezzel az eseménnyel hagyományt szeretnének teremteni a Németi városrészben azzal a céllal, hogy a németi gyülekezet ápolja e városrész emléket, hagyományát, múltját, és vigye jó irányba a közösség jövőjét.

A hagyományteremtés pedig nemcsak szóban, hanem cselekedetekben is meg kell valósuljon, ezért közösségépítő tevékenységként a Németi Napokat minden évben egy hagyományos disznóvágással kezdik, a gyülekezeti tagok, presbiterek és nőszövetség jelenlétében. Ez az esemény azért is hagyományörző, mert a szeretetvendégségek alkalmával ízletes disznótoros finomságokkal kedveskednek a jelenlevőknek.

A rendezvénysorozat ünnepi nyitó istentiszteletén Nagy Dávid szatmárnémeti segédlelkész hirdetett ígét a Júdás levele alapján. Arra hívta fel a gyülekezet figyelmét, hogy mindvégig maradjanak meg a hitben, tartanak ki, és soha ne adják fel a küzdelmet, ami ezért a hitért folyik, ami ebben a közösségben, gyülekezetben történik. Ezt követően dr. Szócs Péter, a Szatmár Megyei Múzeum igazgatója Egyházi tanács, városi tanács címmel tartott érdekes előadást az egybegyűlteknél. Ezen, ahogy a cím is jelezte, képviseltette magát a városi és egyházi tanács is.

A következő nap ugyancsak kulturális programmal folytatódott, Póti Eduárd, a Szatmárnémeti Református Gimnázium igazgatója örvendeztette meg tartalmas előadásával a nőszövetség tagjait, bemutatva Wesselényi Kata életét és munkásságát. A folytatásban Kiss József szatmárnémeti lelkipásztor, egyházmegyei főjegyző gondoskodott a nőszövetség lelki táplálékáról, bemutatva Szólj Uram, mert hallja a te szolgád című prédikációgyűjteményét, s a kötettel meg is ajándékozott minden jelenlevőt. A délután folyamán a Hit és gyógyítás előadássorozat keretében testi-lelki egészségünkre figyelhettünk oda. Keresztúri Sándor Zsolt hiripi lelkipásztor A szív a bibliában, dr. Kurtinecz Melinda kardiológus főorvos Magas vérnyomás – amit érdemes tudni róla címmel érkezett. Keresztúri Zsófia és Ko-

vács Árpád Gábor pedig zenés, vidám percekkel ajándékozta meg a hallgatóságot.

Szombaton a gyerekeké, fiataloké volt a főszerep, hiszen megőrizve és továbbadva a hagyományokat, vallásórások és IKE-tagok együtt szüreteltek, miután Kiss József lelkipásztor Saul története alapján igei útravalóval biztatta és kérte őket, hogy ne járjanak sötétségben, mert aki sötétségben jár, megbotlik. Ezt játékosan szemléltette is, bevonva a gyerekeket. Mindenki számára tanulságos tapasztalat volt, arra irányítva a figyelmünket, hogy halljuk meg, ha Isten szólít minket. Balvinszky Mária vallástanárnő vezetésével vidám énekekkel dicsőíthettük Istent, hátat adva jóságáért, szeretetéért.

Isten kegyelméből nemcsak a lelki, hanem a testi táplálékról is gondoskodhattunk, hiszen minden egyes alkalom szeretetvendégséggel zárult. Az ennek lebonyolításában nyújtott minden segítségért hálásak vagyunk.

Vasárnap az ünnepi úrvacsorás istentiszteleten hálát adhattunk az elmúlt hét áldásaiért, Isten velünk közölt kegyelméért. Az istentiszteletet a szatmárnémeti gyülekezet kórusának szolgálata tette még színesebbé.

Bízunk abban, hogy ezen a rendezvénysorozaton kicsitől nagyig mindenki jól érezte magát, testileg-lelkileg feltöltődött, hiszen ez az alkalom is hagyományörző és hagyományápoló lehetőség volt. Szívvel köszönünk minden segítségnyújtást, anyagi támogatást a gyülekezeti tagoknak, presbitereknek, nőszövetségnek, illetve a Bethlen Gábor Alapnak.

KISS JÓZSEF

Nyílt nap a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben

A tavalyi tanév során a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet (KPTI) első alkalommal szervezett nyílt napot a lelkipásztori hivatás és a teológiai képzés iránt érdeklődő fiatalok számára. Arra az alkalomra Aradtól Székelykeresztúrig 44 fiatal érkezett kíséreljével, hogy részt vegyen az intézetet bemutató programokon.

Idén március 8-án, pénteken rendezzük meg a nyílt napot, s az eddigiekhez hasonlóan várjuk a magukban elhívást érző ifjakat. Kérjük a lelkipásztorokat, vallástanárokat, hogy felkarolva az ügyet, hozzák el ifjúsági csoportjukat, térségük érdeklődő fiataljait, és e lehetőség által is ébresztgessük és erősítsük az egyházi szolgálaton gondolkodó híveinket.

A program a tavalyihoz hasonló elgondolású, de teljesen más tartalmú lesz, így

azokat is szívesen látjuk, akik már az előző alkalommal is vendégeink voltak.

Annak is nagyon örülünk, ha más pályát választó, de Isten és az egyház ügye iránt elkötelezett fiatalok látogatnak el hozzánk, akik kíváncsiak a teológiai képzésre, és meg szeretnék nézni, hogyan készülnek a lelkipásztorok Isten szolgálatára.

A részletes program a következőképpen alakul:

- 9:00 Érkezés (kávé, tea)
- 10:00 Áhítat
- 10:15 Köszöntések
- 10:30 Próbaóra (Újszövetség) – Éles Éva
- 11:10 Próbaóra (Gyakorlati teológia):
Önismeret – Horváth Levente
- 12:00 Találkozás a teológia ifjúságával
- 13:00 Könyvtár, tanterem, bentlakási szobák megtekintése
- 13:30 Ebéd

A programon részt vevőknek ebédet biztosítunk.

Kérünk minden érdeklődőt, hogy az alábbi címen regisztráljon az eseményre:

<https://proteo.cj.edu.ro/hu/esemenyek/12614>

Szeretettel várunk minden érdeklődőt!

KATÓ SZABOLCS FERENCZ egyetemi adjunktus

Jelentősen nőtt a Bibliát olvasók száma 2023-ban

A Biblia használata és telepítése minden eddigénél nagyobb mértékben nőtt tavaly, összesen 100 millió eszközzel – derül ki a YouVersion nevű alkalmazás 2023-as kimutatásából.

Az év minden egyes hónapja a YouVersion 15 éves történetében a legmagasabb felhasználási hónapok közé tartozott, mind a letöltések, mind a napi használat tekintetében – számolt be az Evangelical Focus és az Axióma.

A Biblia letöltéseinek száma több mint 100 millió eszközzel nőtt, megdöntve a korábbi, 2020-as rekordot, ami egy év alatt 76 millió telepítést jelentett. Eközben a napi Biblia-használat 20%-kal nőtt 2022-höz képest, vagyis körülbelül 12 millió ember foglalkozik naponta a Bibliával – és ez csak az online használatot mutatja.

Bobby Gruenewald, a YouVersion alapítója és vezérigazgatója szerint ezek „lenyűgözően magas arányok”, amelyek nemcsak egy pillanatnyi fellendülést jelentenek, hanem tartós tendenciát. „Arra számítunk, hogy az elkövetkező években még többen fognak a Bibliával foglalkozni” – mondta.

Napjainkban a YouVersion-telepítések több mint 80%-a az Egyesült Államokokon kívül történik, a leggyorsabb növekedés dobogósai pedig India, Afrika és Latin-Amerika.

A jelentés arra is rámutat, hogy „a világ különböző országaiban működő bibliatársulatok és kiadók segítségével a YouVersion több mint 200 új bibliai változatot tudott 100 új nyelven megjelentetni”. A Biblia alkalmazás mostanra meghaladja a 3000 bibliaváltozatot 2000 nyelven, és több mint 30 ezer bibliatervezeten keresztül 84 nyelven kínál áhítatokat.

„Minden eddigénél jobban látjuk, hogy az egyház Isten igéje körül egyesül, és izgalmas belegondolni, hogy még több ember kerül közelebb Istenhez” – jelentette ki Gruenewald.

RÉSZLET A 777BLOG.HU CIKKÉBŐL

			FRANCIA NŐI NÉV	RÓMAI EGYES	NÉMÁN NÖVŐ	DUNDI	RÁDIO MÁRKA VOLT	
1								N
OMÁNI AUTÓJEL			VILLANÓ-FÉNY					
DECIGRAMM, RÖVIDEN			LAGZI RÉSZEI					
ELLENÁLLÁS JELE				GYAKORÍTÓ KÉPZŐ				
MŰKÖDÉS AZ ÓRA		2	MESÉLŐ (LAJOS)	MŰKÖDÉSI KÖLTSÉG A SUGÁR JELE				KÁRTYA-JELZÉS
RÓMA CENTRUMAI				PONTOS IDÓMÉRŐ AZ ÚT JELE				TÖRÖK AUTÓJEL
		L						ZSÁKUTCA JELE
MŰKÖDIK AZ ÓRA				SVÉD AUTÓ-JELZÉS		IPSZILON	TULIUM VEGYJELE	
				FUTAMVÉGI		FRANCIA ARANY	ADY ÍRÓI ÁLNEVE	

FRICSKA

A kapzsi kutya

Volt egyszer egy kutya, aki éjjel-nappal kóborolt az utcán élelmet keresve. Egy nap talált egy nagy finom, ropogós csontot, azonnal a szájába fogta és hazavitte. Hazafelé átkelt egy folyón, és a víz tükrében egy másik kutyát látott csonttal a szájában. Azt a csontot is magának akarta. De ahogy kinyitotta a száját, a csont, amit a szájában vitt, a folyóba esett és elsüllyedt. Aznap este éhesen ment haza.

Ha mindig irigykedünk másokra, elvesztjük azt, amink van, akár csak a kapzsi kutya.

Viccesre sikerült templomi hirdetések

© Mindazok számára, akiknek vannak gyerekeik, de nem tudnak róla, van egy berendezett szoba játékokkal

© Kedves Hölgyek, ne feledkezzenek el a jótékonyági vásárról. Itt az idő megszabadulni a lakásukat megtöltő felesleges dolgoktól. Hozzák el a férjeiket is!

© Az Imádság és böjt lelkigyakorlat részvétel díja tartalmazza az étkezések költségét is

© A próféciaóráról szóló találkozót előre nem látható okok miatt elmarad

© Az önbizalom erősítésére létrejött csoport csütörtök este hét órakor találkozik a parókián. Kérjük, a mellékutcaból nyíló, hátsó ajtót használják!

© Péntek este hét órakor a vallásórás gyerekek előadják Shakespeare Hamletjét. Kérjük Önöket, vegyenek részt a tragédiában!

Segítségre
van szüksége vagy segíteni szeretne?

Hívjon bizalommal
hétfőtől péntekig 15-20 óra között!

TELEFONOS SZERETETSZOLGÁLAT
0265 55 55 55

Kolozsvár • 2009
Marosvásárhely • 2011
Nagyvárad • 2021

www.telsz.ro
office@telsz.ro
telsz

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

www.facebook.com/harangszo

Felelős szerkesztő és hírszerkesztő: Erdei-Árva István Béla. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó. Korrektor: Megyesi Antónia. Szerkesztőbizottság: Csúry István, Ghittea-Szabó József Levente, Fábián Tibor, Jakó Sándor Zsigmond, Póti Eduárd-János, Tötös Beáta, Varga Botond, Wagner Erik. Szerkesztőségünk postacíme: Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Bihar megye, irányítószám: 410202. Tel.: 0765-926002, 0259-435386. E-mail: harangszo.ujtag@gmail.com Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszo.ujtag.wordpress.com. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szent István Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkészi hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.